

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Padělání peněz ve standardní a institucionální podobě
Money Forgery of Standard and Institutional Form

Student:

Michaela Petrová

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Bohuslav Halfar

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra podnikohospodářská

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Petrová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R020 Ekonomika podniku
Specializace: 03 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: Padělání peněz ve standardní a institucionální podobě
Money Forgery of Standard and Institutional Form
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Historie padělání peněz, rozdíly mezi standardními případy a tzv. institucionálním útokem na měnu
 3. Typické případy padělání peněz pro obohacení jednotlivce a pro ohrožení ekonomiky
 4. Ekonomické a právní důsledky padělání peněz ve standardní podobě a v rámci tzv. institucionálního útoku na měnu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BROŽ, Jiří a Michal HRADECKÝ. *Platební prostředky, jejich ochrana a padělání*. Praha: Tiskárna MV, 2008. 160 s. ISBN 80-7312-05-0.
- GRÚŇ, Lubomír. *Peníze a právo*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 353 s. ISBN 978-80-244-2337-1.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. §§ 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 2150 s. ISBN 978-80-7400-428-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Bohuslav Halfar**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 05.05.2017

Ing. Josef Kašík, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení o samostatném vypracování bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 3.5.2017.....

Petrová

Michaela Petrová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce JUDr. Bohuslavu Halfarovi za pomoc při zpracování této bakalářské práce. Za jeho přístup, odborné vedení a cenné rady, které mi poskytnul.

Obsah

1 Úvod	4
2 Historie padělání peněz, rozdíly mezi standardními případy a tzv. institucionálním útokem na měnu	5
2.1 Padělání a pozměňování peněz	5
2.2 Historie padělání peněz	6
2.3 Standardní padělání peněz	8
2.4 Institucionální padělání peněz	11
3 Typické případy padělání peněz pro obohacení jednotlivce a pro ohrožení ekonomiky	12
3.1 Práce jedinců pro vlastní obohacení	12
3.2 Padělání prvních československých peněz	22
3.3 Operace Bernhard	24
3.4 Padělatelé z Maďarska	29
3.5 „Superdolar“	31
3.6 Operace Sunset	34
4 Ekonomické a právní důsledky padělání peněz ve standardní podobě a v rámci tzv. institucionálního útoku na měnu	35
4.1 Právní důsledky padělání peněz	35
4.2 Důsledky padělání peněz na ekonomiku	40
4.3 Vyhodnocení důsledků	42
5 Závěr	44
Seznam použité literatury	46
Seznam zkratk	50
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Padělání peněz je u nás i ve světě trestným činem, v některých zemích se tento čin dokonce trestá smrtí. I přesto se ročně v oběhu objeví falzifikáty. Když vezmeme v úvahu, že v České republice se v oběhu nachází asi 230 milionů kusů bankovek, tak podle České národní banky na jeden milion bankovek připadá šest padělků.

Tato bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol. V první kapitole jsou vytyčeny obecné pojmy, dále pak historie a rozdíly mezi obyčejným a tzv. institucionálním paděláním peněz. V následující kapitole jsou obsaženy konkrétní příklady, které se v minulosti zaznamenaly. Poslední kapitola se zaměřuje na důsledky penězokazectví, na ekonomické i právní.

Při zpracování této bakalářské práce byly použity metody explanace, kde se jedná o vysvětlení daného jevu a výkladu právních předpisů pomocí ustanovení příslušných právních předpisů. Dále pak analýza pro rozklad daného jevu na dílčí části, syntéza ke spojení poznatků, srovnávání jednotlivých druhů padělání peněz pro zjištění rozdílů a analogie pro odvození závěrů na základě srovnání.

Cílem práce je srovnání obyčejného padělání peněz jednotlivcem či skupinou pro své obohacení s tzv. institucionálním paděláním. To jsou případy, kdy se jedná o falšování bankovek určité měny, ale za účelem zničení ekonomiky jiného státu. Těchto případů bylo ve světě zaznamenáno několik a jednu z největších akcí uskutečnilo Německo během druhé světové války. Tato práce se zaměřuje na to, že právní důsledky obou případů padělání mají stejné trestní sankce, což je z hlediska spravedlnosti sporné.

2 Historie padělání peněz, rozdíly mezi standardními případy a tzv. institucionálním útokem na měnu

Bankovky, mince, šeky, platební karty a další ceniny řadíme mezi platební prostředky, které používáme každý den, tudíž není žádným překvapením, že dochází k jejich padělání. I když se ochranné prvky stále zdokonalují a vylepšují a tím komplikují padělání. Ovšem v dnešní době dochází také k rozvoji kopírovacích, výpočetních a dalších technik, které naopak padělání usnadňují a pomáhají pachatelům vyrábět stále zdařilejší falzifikáty. [1]

Tato kapitola obsahuje seznámení se s danou problematikou padělání a pozměňování peněz a věnuje se nejen obecným pojmům souvisejícím s tímto problémem, ale taky historii. Jelikož penězokazectví není novodobou záležitostí. Existuje již od počátku peněz, tedy několik tisíc let, a proto i historie tohoto „řemesla“ je zahrnuta v této kapitole.

Padělání peněz můžeme rozlišovat podle toho, co falzifikátor s padělkem zamýšlí. Proto je třeba si vysvětlit standardní padělání peněz a tzv. institucionální útok na měnu.

2.1 Padělání a pozměňování peněz

Ještě než se začneme věnovat historii padělání a pozměňování, je potřeba si vysvětlit základní pojmy. Mezi paděláním a pozměňováním je rozdíl, i když trestní sankce jsou stejné. V obou případech se jedná o trestný čin a nezáleží na tom, zda jsme padělali, anebo pozměňovali. V obecné představě se jedná o činnost, která se odehrává u speciálního stroje, ze kterého vypadávají nové bankovky.

Padělání peněz je taková činnost, při které dochází k výrobě bankovek nových. Jedná se o nezákonný proces a nové peníze jsou vydávány do oběhu jako pravé. Hlavním motivem padělání je zpravidla zajištění zisku, ale mohou to být také důvody politické. Existují různé metody výroby – od primitivního kreslení rukou až po různá špičková zařízení. [7]

U **pozměňování peněz**, jak již můžeme cítit z názvu, se nejedná o výrobu peněz, ale tudíž o změnu dosavadních bankovek. Nejčastěji jde o úpravu nižších hodnot tak, že vznikne bankovka s vyšší hodnotou, anebo může jít o úpravu neplatných peněz v platné. Druhá možnost již nastat nemůže, ale byla uplatňována krátce po vzniku Československa. To na našem území existovaly rakousko-uherské peníze, které byly platné pouze s kolky. Proto se padělaly kolky, kterými se poté okolkovaly peníze z jiných rakousko-uherských zemí. [3] [7]

Jednotlivé druhy padělků rozdělila Česká národní banka do celkem 5 skupin podle stupňů nebezpečnosti, tedy podle jejich kvality. Jedná se o:

- stupeň nebezpečnosti 5 – **neumělý** – tento padělek lze poznat na první pohled (je černobílý, kreslený, chybí ochranné prvky),
- stupeň nebezpečnosti 4 – **méně zdařilé** – napodobení je nedokonalé (natisknuté na obyčejný papír),
- stupeň nebezpečnosti 3 – **zdařilé** – bankovky zhotovené jinou tiskařskou technikou než originál, některé ochranné prvky chybí (bankovka má jiný odstín barvy),
- stupeň nebezpečnosti 2 – **nebezpečné** – bankovky zhotovené jinou tiskařskou technikou než originál, ochranné prvky napodobeny částečně (rozeznatelné při použití speciální techniky),
- stupeň nebezpečnosti 1 – **velmi nebezpečné** – bankovky zhotovené odborníky, stejné tiskové techniky, dokonalé ochranné prvky (těžko rozpoznatelné od pravé bankovky). [11]

2.2 Historie padělání peněz

S paděláním peněz se můžeme setkat již od dob, kdy se peníze začaly používat. Už od samého počátku se padělání považovalo za těžký zločin. I přes to se našla spousta lidí odhodlaných se obohatit. Tito padělatelé neustále porušují zákony a snaží si nelegálně přivydělat.

Ještě před vznikem papírových bankovek, kdy se platilo mincemi, se lidé pokoušeli vyrábět falzifikáty. Jako první se kovové mince brousily a přistřihovaly. Takto si přilepšila jedna manželská dvojice z Anglie v 17. století. Za tento trestný čin byl muž rozčtvrcen a manželka upálena, jelikož v té době v Anglii ještě platil zákon z roku 1351. Díky tomuto případu zavedl Isaac Newton v roce 1696, kdy byl jmenován do čela královské mincovny, vroubkované okraje mincí, aby předešel ořezávání. Mince se ale daly padělat ještě jinak. Mince z drahého kovu se napodobovaly pozměněním složení nebo dokonce se mince vyrobila z jiného kovu a na závěr byla pouze pozlacena nebo postříbřena. [19]

S nástupem papírových peněz se i padělání stává složitějším. Aby byl padělatel úspěšný, musel mít správný papír i barvu. A se stálým vylepšováním ochranných prvků to bylo těžší a těžší. I tak se spousta lidí pokoušela a stále pokouší pravé peníze napodobit. Mnoho z nich zkouší různé tiskařské techniky, ale v historii se našli i takoví, kteří bankovky kreslili. U mnoha případů se jednalo o lehce identifikovatelné padělky, ale jeden případ byl zcela unikátní. Jednalo se o Emanuela Ningera, který do Ameriky přišel z Německa v roce 1876. Rozhodl se padělat padesátidolarové a stodolarové bankovky. U každé bankovky byl velmi pečlivý, vždy přesně zakreslil každý detail (*Obrázek 2.1*). Nakonec byl odhalen jen díky náhodě, když bankovku položil při placení do mokrého, a tudíž se inkoust rozpustil. Dnes se jeho bankovky považují za umělecké dílo, za které jsou sběratelé ochotni zaplatit vysoké sumy. [19]

Obrázek 2.1 - Rozdíl mezi pravou bankovkou (nahore) a padělanou Ningerem (dole)

Zdroj: Money in the gilded age.

Dostupné z: <http://chnm.gmu.edu/courses/omalley/money2/harnett.html> [20]

Tresty za padělání peněz byly vždy velmi kruté. Zatímco dnes je tento čin trestán lety vězení, v minulosti lidé za to zaplatili i vlastním životem. V dobách před naším letopočtem se padělatelům usekávaly ruce. Postupem času nastupovaly přísnější tresty. Většinou to končilo smrtí, jen záleželo na tom, jak to bylo provedeno. Za Karla IV. se za padělání pachatel upaloval či házel do vařícího oleje. V Drážďanech lidé přicházeli o oči nebo o ruce. Později byl padělatel

škrcen nebo smýkán. Mezi ty mírnější tresty v minulosti můžeme zařadit zabavení majetku nebo deportaci. [17]

2.3 Standardní padělání peněz

V kapitole 2.1 bylo vysvětleno, co to padělání peněz je. S tímto problémem se musí potýkat skoro každá země na světě. V dnešní době již nejsou padělateli jen jednotlivci, ale celé organizované skupiny. Hlavním důvodem je dosažení zisku.

V České republice bylo v roce 2016 zadrženo celkem 3 646 padělků, z toho 2 132 bylo českých bankovek (*Tabulka 2.1*).

Tabulka 2.1 - Padělané a pozměněné peníze v roce 2016 v ČR

Padělaná a pozměněná platidla a napodobeniny v roce 2016 (čtvrtletně)													
	Padělky bankovek				Padělky mincí			Pozměněné bankovky a mince				Celkem	Napodobeniny bankovek a mincí
	CZK	EURO	USD	OST	CZK	EURO	OST	CZK	EURO	USD	OST		
1. čtvrtletí	377	180	29	2	0	7	0	6	2	1		604	2866
2. čtvrtletí	410	368	67	16	0	5	0	9	1	0	0	876	54
3. čtvrtletí	290	174	118	6	0	6	0	4	0	0	0	598	72
4. čtvrtletí	1018	465	42	18	1	7	0	17	0	0	0	1568	246
Celkem	2095	1187	256	42	1	25	0	36	3	1	0	3646	3238

Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/platidla/padelky/pad_ctvrtletni_sum.html [14]

Oproti roku 2015 došlo k poklesu. Počet padělaných peněz za rok 2015 je uveden v *Tabulce 2.2*. V tom roce bylo u nás zadrženo 2 383 kusů padělků české měny. V roce 2014 to bylo o 15 kusů více, tedy 2 398 kusů padělaných a pozměněných bankovek (*Tabulka 2.3*). Nejčastěji se u nás padělaly bankovky hodnoty 500 a 1 000 Kč. V roce 2015 tyto bankovky tvořily tři čtvrtiny z objevených padělků a jejich celková hodnota překročila 2,5 milionu korun, v roce 2014 to bylo 63 procent ze všech zadržených padělaných českých bankovek, což bylo nějakých 2, 221 milionu korun. Většina padělků nebyla zdařilá. Mohli bychom je zařadit do skupiny stupně nebezpečnosti 5 a 4, jelikož u většiny chyběly ochranné prvky nebo byly nekvalitně napodobeny. Nejvíce falzifikátů se zadrželo již tradičně v Praze – 1 294 kusů, dále pak v Ostravě – 192 kusů a Ústí nad Labem – 186 kusů. [12]

Tabulka 2.2 - Padělané a pozměněné peníze zadržené v roce 2015 v ČR

	Zadrženo		
	v oběhu	policí	celkem
Padělané bankovky Kč	2096	263	2359
Padělané bankovky EUR	666	402	1068
Padělané bankovky USD	226	1504	1730
Padělané bankovky ostatní	82	0	82
Padělané mince Kč	2	0	2
Padělané mince ostatní	34	0	34
Pozměněné bankovky a mince Kč	22	0	22
Pozměněné bankovky a mince ostatní	4	0	4
Celkem	3132	2169	5301

Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA.

Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2016/20160322_tk_padelky.html [12]

Tabulka 2.3 - Padělané a pozměněné peníze zadržené v roce 2014 v ČR

	Zadrženo		
	v oběhu	policí	celkem
Padělané bankovky CZK	2 198	174	2 372
Padělané bankovky EUR	969	220	1 189
Padělané bankovky USD	221	1 571	1 792
Padělané bankovky ostatní	29	0	29
Padělané mince CZK	9	0	9
Padělané mince ostatní	50	0	50
Pozměněné bankovky a mince CZK	17	0	17
Pozměněné bankovky a mince ostatní	3	0	3
Celkem	3 496	1 965	5 461

Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA.

Dostupné z:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2015/20150316_tk_padelky.html [13]

Největší problém s paděláním je nyní v Evropské unii, kdy po zavedení jednotné měny v některých členských státech se stalo euro cílem organizovaného zločinu. Často padělky eura pocházely z Balkánu, z Litvy a později byly objeveny padělatelské dílny v Kolumbii. Ze zadržených padělků lze zjistit, že se jedná o kvalitní práci, jelikož se pachatelé soustředí již na jednu měnu – euro. Z toho můžeme dedukovat, že se falzifikace stala pro organizované skupiny byznysem, který je pak spojen s jinými oblastmi kriminality, jako například s distribucí drog, pašováním alkoholu nebo tabákových výrobků. [17]

V loňském roce bylo z oběhu staženo 684 000 kusů padělaných eurobankovek. V převážné většině se jednalo o bankovky nominální hodnoty 20 € a 50 €. Oproti roku 2015 se počet falzifikátů snížil o 23,9 %. V *Tabulce 2.4* je znázorněn počet padělků zadržených v každém pololetí. 93, 6 % těchto nepravých peněz bylo objeveno v eurozóně, 5, 4 % bylo odhaleno v členských zemích Evropské unie a pouhé 1 procento ve světě. [16]

Tabulka 2.4 - Počet padělků eurobankovek

Období	2013/2	2014/1	2014/2	2015/1	2015/2	2016/1	2016/2
Počet padělků	353 000	331 000	507 000	454 000	445 000	331 000	353 000

Zdroj: EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA.

Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/pr170127.cs.html> [16]

Co se týče zadržených padělků zahraniční měny na našem území, tak v roce 2015 to bylo 2 918 kusů, v přepočtu 9,3 milionu korun. V roce 2014 se odhalilo 3 063 kusů padělků, o 1 978 více než v roce 2013. [12] [13]

Když to shrneme, posledních pár let se počet padělaných bankovek v ČR snížil. Častěji se padělají bankovky nižších nominálních hodnot a objevují se spíše nekvalitní nebo méně zdařilé padělky. V Evropě je situace skoro stejná. Taktéž se padělají bankovky nižších nominálních hodnot a měna euro je cílem padělatelských organizací. [1]

2.4 Institucionální padělání peněz

U institucionálního padělání peněz se jedná o případ, kdy padělky neslouží pro pouhé obohacení, ale jsou vyrobeny k vyšším cílům. Jde o padělání určité měny za účelem zničení či oslabení ekonomické stability daného státu.

V historii byla zaznamenána spousta případů této falzifikace, kdy jedna země, ať už na rozkaz své vlády nebo s jejím vědomím, nechala padělat cizí měnu s cílem poškození dané ekonomiky. Například během francouzské revoluce ze strany Anglie, v napoleonských válkách padělal Napoleon anglické bankovky, během první i druhé světové války se do padělání pustilo Německo, kde v prvním případě chtělo zničit belgickou měnu a v druhém oslabit ekonomiku Anglie a později i Spojených států. I když bylo těchto případů opravdu mnoho, žádný nebyl úspěšný. Ještě nikomu se tedy nepodařilo paděláním peněz zničit jiný stát. [34]

3 Typické případy padělání peněz pro obohacení jednotlivce a pro ohrožení ekonomiky

V předešlé kapitole jsme si řekli něco málo z historie padělání peněz a nyní se zaměříme na konkrétní příklady penězokazectví, které jsme v minulosti zaznamenali. Jak už bylo řečeno, případů bylo zachyceno mnoho, a to nejen obyčejných akcí pro vlastní obohacení. Právě v historii se setkáváme s termínem institucionální padělání, kdy se vysoce postavené osoby snažily využít peníze jako nástroj dobývání.

3.1 Práce jedinců pro vlastní obohacení

První se zaměříme na padělání jednotlivých osob. Padělání peněz pro vlastní obohacení není žádnou vzácností. Těchto případů byla spousta, vždy se našel jedinec, který si chtěl padělanými penězi přivydělat.

Za prvního významného padělatele u nás bychom mohli označit Václava Hanku. I když on sám padělky nevyráběl, byl vůdčím duchem, který se snažil posunout české dějiny co nejdále, získat větší čest a slávu českého národa a prokázat starobylost našeho národa. Václav Hanka byl knihovníkem Národního muzea a staral se tam i o numismatické sbírky. Najednou se ve sbírkách objevilo 18 padělaných vzácných zlatých mincí. Tímto případem se začal zabývat až český numismatik Josef Smolík na začátku 20. století. Mince nesly na rubu nápis „Pegnaze“ a na líci „Rastisl“ a byly vydávány za velkomoravské mince ražené za knížete Rastislava. Když byly mince zkoumány, přišlo se na to, že mince jsou stejné hodnoty, ovšem váha se u každé liší. Žádná z mincí neměla úplné opisy a vždy chyběl buď začátek nebo konec textu. Jako předloha pro tyto mince ovšem sloužila mince o jedno tisíciletí starší a patřící jinému národu. Slovo Pegnaze na rubu vzniklo špatným opisem slova Caecina nebo Caecilia z keltských denárů. Ve výsledku se tedy nejednalo o velkomoravské mince, ale o kopie keltských mincí s přidaným nápisem Rastisl. Zvláštním na mincích bylo i to, že byly vyrobeny ze zlata, což se v té době nepoužívalo. Podezření padlo na Václava Hanku, jelikož se dochovaly jeho dopisy, ve kterých s mincemi obchodoval. Dalším důvodem pro tohle podezření bylo, že v dopisech se zmiňuje o tom, že bude publikovat knihu o této minci, k čemuž nedošlo. Což je velice zvláštní s přihlédnutím k tomu, že se jednalo o tak vzácnou minci. Posledním důvodem bylo i to, že byl znám svou aférou ohledně padělání rukopisů. Nikdy jemu ani nikomu jinému nebylo padělání dokázáno. [5]

Zlatý věk falzifikace

Hodně případů padělání bylo u nás zaznamenáno především v letech 1919 až 1953 a tato doba se označuje jako zlatý věk falzifikace, jelikož těch případů bylo opravdu mnoho. Nyní se na některé z nich podíváme.

Případ, který stojí za zmínku, je ten z Budapešti, kde se pachatelé snažili padělat jednokoruny. Přece jen jednokoruny vyžadují stejné počáteční investice a úsilí jako každá jiná bankovka a člověk pak z toho má pouhých pár korun. Má to jednoduché vysvětlení. V tomto případě šlo o udavačství, za které si žádali odměny. Někdo vyráběl a následně prodával tiskařské desky, aby si padělky mohl každý už tisknout sám. Tím přichází na řadu jméno David Adolf, který hrál roli informátora. Cílem bylo tiskařské desky prodat a následně to ohlásit policii a získat tak peněžní odměnu od Bankovního úřadu. I tento zločin byl odhalen, jelikož při vyšetřováních se zjistili jisté souvislosti mezi jednotlivými případy a hlavně stejná či podobná jména osob.

Zajímavý případ se odehrával roku 1920 v Polsku v městě Čenstochová. Pražské policejní velitelství vyslalo do Polska inspektora Kinkoru, který odjel společně s polským komisařem. Ve Varšavě se setkali s udavačem, který jim podal veškeré informace, i tu, kde se tiskárna padělatelů nachází. Tento gang chtěl padělat pětistícové bankovky československé měny. Tisk peněz měl na starost pan Kopera spolu s panem Rutynowským. Za tuto práci měli měsíční plat a služební byt. Celou akci organizovali jiní, kteří dodávali papír, a po natisknutí se jim padělané peníze předávaly. Akci řídil pak Feiglowicz, ale finanční prostředky putovaly od skupinky židů z Brna a Varšavy. Zajímavostí tohoto případu bylo to, že zde byla zapletená i policie. Konkrétně šéf čenstochovské policie pan Szepan. Když to poté jednu chvíli vypadalo, že padělání neklapne, že se něco tuší, ukryli své náčiní k Szepanovi do bytu, jelikož u něho domovní prohlídka nehrozila. Sám pak radil, aby pár dnů počkali, než podezření utichne, a kdyby snad přišlo nějaké hlášení, byl by první, který by se o tom dozvěděl a všechno by zařídil. Když ale všechno bylo v pořádku a žádné podezření nebylo, mohli začít s tiskem. Ten se ale neuskutečnil. Tomuto gangu byl na stopě ještě někdo jiný. Proběhlo zatčení. Na starost to měl pan Staus, specialista na boj proti penězokazectví, spolu s agentem z Československa a třemi detektivy z Krakova. Tato akce byla provedena bez vědomí čenstochovské policie, které velel komisař Szepan. Pan Staus na případu pracoval již dlouho a dostával informace přímo od pana Rosbacha, který byl obchodníkem a na padělání se též podílel. Mimo jiné to on platil stále měsíční platy a byt. Při vyslýchání se organizátorovi akce

Feiglowiczovi podařilo uniknout za pomoci Szepana, ale přesto byl dopaden. Nakonec i sám Szepan byl zatčen a zbaven své funkce.

U většiny případů, které se v této době odehrály, si můžeme všimnout, že zde figurovala převážně polská, maďarská a německá jména. Souvisí to s poměrem občanů jiných národností k mladému Československu. Postupem času se to ale obrátí a setkáváme se již s větším počtem československých občanů.

V předešlé kauze byl zmíněn policejní rada a specialista na boj proti padělatelství pan Staus, který dopadl gang padělatelů v Polsku. V tomto případě se karta obrátila a on musel stanout u výsledku. V Bankovním úřadu v roce 1921 předložil zákazník k výměně 10 stokorunových bankovek. Bankovky byly padělky a zákazník se hájil tím, že mu peníze dala Emilie Stausová, manželka výše zmiňovaného policejního rady. Na policii žena vypověděla, že peníze získala z prodeje nábytku, který prodávala, jelikož byl muž přeložen, a tudíž se stěhuje do Prahy. Kvůli této výpovědi byl vyšetřován i pan Staus. Ten vypověděl, že neví, kde manželka padělky získala. Tvrdil, že jedinou možností mohlo být to, že některé padělky, které ve svých případech zadržel a měly být dodatečně odevzdány Bankovnímu úřadu, mu zůstaly doma ve zvláštní obálce a žena je považovala za jeho. I přes to bylo na paní Stausovou podáno trestní oznámení, které nakonec bylo stáhnuto. Tohle ale vyvolalo otázky ohledně padělků u Stause doma. Vyšlo z toho najevo, že policejní rada nepostupoval podle předpisů, jelikož padělky vyžadují přísnou evidenci, a proto mu nemohou zbýt jen tak doma v šuplíku. Nikdo nebyl potrestán, pan Staus byl dokonce krátce po přeložení povýšen na vrchního policejního radu, ovšem chvíli poté odešel do penze kvůli zdravotnímu stavu.

Dalším případem je ten z léta 1921, kdy se koupali školáci ve Vltavě a objevili tam 4 tiskové plotny s obrazci rakousko-uherských i československých bankovek. K Vltavě bylo vysláno mnoho policistů a po prohledání bylo nalezeno dalších 28 štočků. Jednalo se o obrazce rakousko-uherských bankovek z roku 1900 až po československé bankovky z roku 1919. Byly to důkazy o padělání peněz v největším rozsahu za celou historii. Po odnesení na policii byl obviněn Eduard Karel, který dohlížel na tisk československých bankovek. Ten s obviněním ale nesouhlasil a tvrdil, že je nevinný. Dovolili mu prozkoumat nalezené plotny a našel číslo zakázky, kterou tam dal výrobce Levy ve Philadelphii. Vyšetřovatelům řekl, že když rozluští číslo zakázky, dovede je to k pachateli. To je přivedlo k Bedřichovi Černému, který se přiznal, že v letech 1908 až 1919 padělal bankovky. Když vezmeme v potaz počet padělaných vzorků, zjistíme, že jde o největšího falzifikátora u nás. Veškerý materiál hodil do Vltavy z toho důvodu, že v továrně, kde pracoval, byl zatčen jiný penězokaz, a tak se Černý zalekl. Tím se

prozradil a vyplavaly na povrch všechny jeho případy, ke kterým se přiznal, a dokonce popsal celou výrobu. Kvůli rozměrům, kterých případ nabral, se jednalo o nejsledovanější soudní proces, jenž se konal v únoru 1922. Při hlasování poroty se dospělo k překvapivému závěru. Na otázku, zda je obžalovaný vinen z padělání peněz, odpověděli 4 porotci ano, ale 8 jich hlasovalo, že ne. Takže z původního trestu, kdy mu hrozilo přinejmenším 10 až 15 let nebo dokonce doživotí, jelikož byly peníze padělány ve vysoké úhrnné ceně, byl prohlášen za nevinného. Jak tohle bylo možné? Těch 8 porotců, kteří hlasovali pro jeho nevinu, uvěřilo panu Černému, že pracoval na vynálezu nepadělatelných bankovek, a tudíž je vyráběl, aby ho otestoval.

V dalším pozoruhodném případě, tentokrát z roku 1925, si penězokazectvím snažili přivydělat dva muži, ale trochu jiným způsobem. Ještě v roce 1924 se setkal pan Kriegelstein s panem Bachmannem, který mu nabídl, že může dostat za pravé peníze až trojnásobek hodnoty v padělaných bankovkách od pana Putze. Kriegelstein souhlasil a dal mu 4 000 korun. Po třech nedělích padělky pořád nebyly, ale Bachmann měl připraveny výmluvy. Nakonec přišel s vysvětlením, že Putze zavřeli, ale že zná jeho přítele pana Pöpperla, který padělky má a může je zajistit. Ten ale chtěl opět peníze, aby padělky mohl sehnat. Pana Kriegelsteina ujistil, že mu vrátí peníze, které investoval do padělků od pana Putze. Takže Kriegelstein investoval, jenže padělky zase nepřicházely. Pan Bachmann měl přichystané další výmluvy. Nakonec za ním přijel sám Pöpperl, že si má padělky vyzvednout v Německu, ale že nemá na cestu, a požadoval po Kriegelsteinovi 6 000 korun, aby pro ně mohl zajet. Ten už žádné peníze neměl, a tak je musel sehnat. A tak se obrátil na pana Gieblema s tím, že může obstarat padělané bankovky. Jelikož byl Gieblem bez práce a potřeboval peníze, tak mu dal 5 000 korun. Kriegelstein přidal 1 000 korun a pan Pöpperl mohl odjet do Německa. Ten je ale tahal za nos a z Německa se nevrátil. Jednalo se o případ, kdy penězokazové neexistovali, ale tyto muži padělky nabízeli jako dobrou investici. Soud dospěl k závěru, že se jednalo o pouhý podvod, protože padělky ve skutečnosti neexistovaly. Pan Pöpperl byl odsouzen na pět měsíců a pan Bachmann na šest měsíců. Ale tento případ ještě nekončí, protože pan Kriegelstein se zadlužil, a navíc měl stále panu Gieblovi dodat padělky. K oddálení používal stejné metody, jaké uplatňoval pan Bachmann na něm. Nakonec přišel ke Gieblovi s nápadem, že si padělané peníze mohou opatřit sami. K tomu využil pana Presku, který se v hospodě zmínil, že má tiskařský lis, a souhlasil, že na něm bude tisknout peníze. Teď už jen zbývalo sehnat desky na tisknutí stokorunových bankovek. Proto poslal pana Giebla za litografem, aby s ním tuto záležitost projednal. Pan Giebl souhlasil, protože chtěl mít destičky u sebe a nevydat je, dokud nedostane zpět svých

5 000 korun. A právě tady spadla klec. Litograf po návštěvě Giebla kontaktoval policii, že neznámý muž po něm chce vyrobit štoček na falešné stokoruny. Ti si na něho počkali, zatkli ho a tím se objasnil i celý tento případ. Zatkli Kriegelsteina, který řekl svou část o Pöpperlovi a Bachmannovi. Nakonec Kriegelstein dostal největší trest – osm měsíců. Spolu s Gieblem i Preskou, kteří dostali šest měsíců, byli odsouzeni za zločin nedokonaného padělání peněz.

Typickým příkladem padělání, při kterém si chtěli dva muži vydělat, je z roku 1931. Pan Klinger vyzval svého známého Kadlece, aby se pustil do padělání peněz. Ten souhlasil, ale jelikož sám neměl žádné peníze, musel to celé financovat pak Klinger. První záloha činila 3 000 československých korun, za které pak Kadlec získal potřebné znalosti. Po rozhodnutí padělat desetikoruny, které mu přišly nejsnadnější, a po zhotovení tiskové desky, bylo potřeba zajistit tiskařský stroj. Na ten mu dal pan Klinger 7 000 korun. Teprve až na přelomu roku 1932 a 1933 se dal do práce a začal s velkou precizností vyrábět padělky. Když zhotovil slušný počet desetikorun, musel je nějakým způsobem udat do oběhu. K tomu využil prodejce tabáku pana Komára. Za 9 500 korun mu dal padělky v hodnotě 24 000 korun. Pan Kadlec byl velmi opatrný a zahladil veškeré stopy po penězokazecké činnosti, kdyby náhodou došlo k problému při vyměňování, tak aby na něho nikdo nepřišel. Obchod opravdu nedopadl dobře a pan Komár byl chycen. U výsledku nakonec podlehl policistům a prozradil dodavatele a tím i výrobce. Při domovní prohlídce u pana Kadlece našli potřebné důkazy a byl zatčen. Zatčení se později nevyhnul ani pak Klinger a usvědčili ho z vůdčí úlohy.

Následující případ je zajímavý tím, že za něho byl vynesena dosud nejtěžší trest. Jaroslav Peer byl roku 1933 zadržen v obchodě, kde se pokoušel platit padělanou stokorunovou bankovkou, kterou sám vyrobil. Do oběhu jich udal celkem sedm. Byl odsouzen na dva roky, ale po dvou třetinách trestu byl propuštěn. V roce 1936 se do padělání pouští znovu, tentokrát padesátikorun. Těch se mu podařilo udat mnoho. Objeven byl díky jinému trestanci, kterého Peer přemlouval, aby mu pomohl padělky proměňovat. Zatčen byl i jeho bratr Emanuel, který byl odsouzen na tři roky. Jaroslav dostal doživotí, jelikož byl už jednou odsouzen za stejný trestný čin. Jeho obhájci se to zdálo moc a státnímu zástupci málo. Nejvyšší soud souhlasil se státním zástupcem a doživotní trest zostrčil o čtvrtletní půst.

V této profesi se ve většině případů setkáváme s mužskými jmény, ale výjimečně můžeme narazit i na jména ženská. Tak třeba na Františku, která padělala pětikorunové mince. Zatčena nebyla, jelikož povolání psychiatři prohlásili, že čin spáchala v době duševní choroby, a tudíž nemůže být zodpovědnou za spáchaný trestný čin. Dále bychom mohli zmínit případ, kdy se do oběhu dostalo deset kreslených stokorun. Bankovky padělal osmnáctiletý muž. Jeho

matka o jeho činnosti věděla, a dokonce tři jeho výtvary sama udala do oběhu. Tím byla odsouzena na dvanáct měsíců. No a do třetice se jednalo o případ falešných desetikorun, pětikorun a korun. Odsouzen byl muž, ale po odpykání svého trestu ho zaměstnala paní Elizabeth. Hned při nástupu ho vyzvala, aby ji do penězokazectví zasvětil. A tak vznikly další padělky desetikorun. Toho si všiml jiný její zaměstnanec a nahlásil to na policii. Oba zatkli a každý obviňoval toho druhého. Muž se hájil tím, že jí pouze ukázal, jak mince vyrobit. Nakonec byla paní Elizabeth obviněna z rozšiřování. Nebyla ale jediná, která byla zatčena. Než se přišlo na padělané desetikoruny u paní Elizabeth, muž si našel jinou práci u paní Wagnerové. Tam nastala podobná situace. Paní Wagnerová po něm chtěla, aby pro ni vyráběl falešné koruny. A tak byla zatčena i paní Wagnerová, jelikož policisté měli důkaz, že již v minulosti žádala jiného muže, aby jí padělal stokoruny.

V historii jsme se mohli setkat i s žertovnými padělkami. Například v roce 1935 se objevil padělek, kde namísto „*V Praze dne 30. ledna 1931*“ stálo „*V Kocourkově 30. února 1934*“. To nebylo vše. Tam, kde na originále stálo „*Tato bankovka vydána podle zákonů ...*“, na padělkou bylo „*Tato bankovka je poslední; víc nedělám, je to otravná práce. Má rozhodně větší cenu než pravá 100 Kč bankovka.*“. Tohle nebyl jediný případ. Objevila se padesátikoruna s textem: „*Tento hadr vydaný právě dnes zcela nezákonně platí padesát korun vlastní valuty kdekoliv dnes tohoto roku.*“ s podpisem „*Ajásám*“ místo podpisu ministra financí a „*Padělání těchto hadrů se trestá vlastní rukou*“ namísto trestní doložky. Na další stokoruně z roku 1945 stálo: „*Ahoj – padělek*“. Ani jeden z těchto padělatelů nebyl chycen, ale kdyby byl, trestu by se nevyhnul. Peníze byly udány do oběhu jako pravé a tohle zákon nepřipouští. [3]

21. století

I v dnešní době se můžeme setkat s paděláním peněz. Jelikož i v tomhle století je zaznamenána spousta případů padělání, zaměříme se na ty největší.

V roce 2012 se rozhodli tři muži a jedna žena padělat peníze na Olomoucku. Jednalo se o dva studenty, OSVČ a jednoho nezaměstnaného. Šlo o padělky zdařilé a několik se jich dostalo do oběhu. Pachatelé napodobovali ochranné prvky včetně kovového proužku a snažili se, aby bankovka vypadala opotřebovaně a tím byla věrohodná. Policie zajistila velký počet padělků. Svou práci prováděli v pronajatém bytě v Olomouci a padělky chtěli použít ke koupi auta. Při zatýkání našli u jednoho zadrženého 207 tisícikorunových bankovek. Dále při domovních prohlídkách objevili dvousetkorunové bankovky natisknuté pouze z jedné strany, dále výpočetní techniku, tonery a další potřebné věci. [21]

Policii se v roce 2015 podařilo odhalit případ mimořádně velkého rozsahu. Skupina Čechů a Slováků padělala bankovky nejenom korun, ale i eur. Do oběhu měli uvolnit padělky v řádu několika miliard korun, které chtěli udat v jiných státech Evropské unie. Při zatýkání byly zajištěny veškeré prostředky na výrobu falešných bankovek – přístroje, programy, papír. Výroba měla probíhat průmyslovým způsobem, proto byli pachatelé schopni vyrobit tolik peněz. Kdyby se tento případ neodhalil včas a obvinění by svou práci dokončili, tak by šlo o jednu z největších padělatelských akcí. [18]

V roce 2016 se stal v Pardubicích případ, kdy neznámý pachatel platil falešnými bankovkami za mobilní telefon. Tyto případy se staly dva a u třetího již k předání peněz nedošlo a pachatel s telefonem utekl. Podle popisu osoby se podařilo policii podezřelého vypátrat. Za padělané bankovky nakupoval mobilní telefony, které následně prodával, a pravé peníze užíval pro vlastní potřebu. Spolupachatelem byl jeho kamarád a dále byla obviněna i žena, která padělky přechovávala a převážela. Zajištěno bylo 231 kusů padělaných bankovek v nominální hodnotě 200, 500, 1 000 a 2 000 korun v částce 208 800 Kč. Padělky byly méně zdařilé kvality a šlo vždy jen o kopie pravých bankovek, kde neměnili ani sériová čísla. [25]

Pro úspěšné udání padělků do oběhu nemusí mít člověk speciální vybavení. Dvěma mužům se podařilo několik týdnů udávat do oběhu falešné bankovky, které vyrobili na domácí tiskárně. První si pravou bankovku naskenovali do počítače a následně ji vytiskli. Pachatelé tiskli bankovky v nominálních hodnotách 500, 1 000, 2 000 a 5 000 korun a úspěšně je udávali v restauracích. Všechny bankovky měly stejná sériová čísla a byly méně zdařilé. I přes to byli nějakou dobu úspěšní. [22]

Za velký případ 21. století u nás lze považovat kauzu českého podnikatele Radovana Krejčíře. Podnikatel stíhaný za přípravu vraždy, podvody a celní úniky byl dále v roce 2005 obžalován za padělání peněz. Padělky našla policie v jeho kancelářích ve dvou firmách. Po prvních domněnkách, že našla miliardy, přišli na to, že se jedná o padělky. Mezi hromadou peněz bylo pravých pouze 9,5 milionu korun. Zbytek byly padělky českých korun a švýcarských franků. Celkem bylo pravých 26 pětistícikorun, 1 dvoutisícikoruna, 1 tisícikoruna, 1 pětistovka, drobné mince v hodnotě 133 000 korun a 500 kusů švýcarských franků v nominální hodnotě 1 000. Peníze byly zabaleny v balíčcích a pouze jen vrchní a spodní bankovka byla pravá, zbytek v balíčku byly padělky. [26] [31]

Padělání zahraničních měn

Ani zahraniční měna se u nás padělatelům nevyhnula. Již v Československu bylo několik případů, kdy pachatelé padělali především dolary. S jedním případem byla spojena rodina Friedmannova. Jednalo se o padělky stodolarové bankovky. Byl rok 1932, když byl zatčen Salomon Friedmann. Ten si chtěl v obchodě koupit luxusní brašnářské zboží. Za nákup zaplatil stodolarovou bankovkou, protože si už nestihl dolary vyměnit za československé peníze. S prodejcem se dohodli na kurzu a bylo mu vráceno v československých korunách. Obchodníkovi to bylo podezřelé a šel s bankovkou za náměstkem ředitele jedné banky, aby se ubezpečil o pravosti. Bankovka byla padělaná. Friedmann si zboží nechal doručit do hotelu, což měli na starost dva zaměstnanci obchodu, a dostali od majitele rozkaz, aby ho nespouštěli za žádných okolností z očí. A tak ho sledovali až na nádraží, kde ho poté zadržela policie. Na povrch o něm vyplavaly další informace. Z Bratislavy hlásili, že byl odsouzen na dva roky za padělání peněz. Z Košic se dozvěděli, že zběhl z vojenské služby. Nakonec mu soud uložil za padělání peněz, zběhnutí, podvod a neuposlechnutí rozkazů dozorce ve vazbě tři a půl roku. Dalším zadrženým Friedmannem byl Gejza za dodávání padělků rumunským překupníkům, kteří rozšiřovali falešné britské a americké peníze, především stodolarovky. Ten byl chycen v maďarském Jágru a převezen do Budapešti. Tam už byla aktuální kauza Eugena Friedmanna, který v bankách a obchodech rozměňoval stodolarové bankovky. Tu dobu do Bratislavy přijeli navštívit Gejzu jeho dva bratři – Samuel a Alexander, kteří byli také zatčeni. Nakonec byl zadržen i Gejzův čtvrtý bratr Jakub. Tato rodina Friedmannových operovala celkem ve třech středoevropských zemích a dále i v západní Evropě.

Další, kdo padělal dolary, byl mladý rytec Bohuslav. Když se vyučil a odmítli ho v Národní bance československé, rozhodl se pro padělání bankovek, aby získal peníze a žil na volné noze. K sobě přibral i kamaráda Josefa, tiskaře, kterého znal z učení. Rozhodli se pro dolary, jelikož jim přišly technicky dokonalé, a Bohuslav to bral jako výzvu pro své schopnosti. Po dokončení byly bankovky velice klamavé, jedinou nevýhodou bylo, že jednotlivé strany tiskli na samostatný papír a posléze je slepovali. Bankovky poté byly tvrdší, hrubší a méně ohebné než originály. Díky tomu na to přišel zaměstnanec Čedoku, který si svou domněnku ověřil v bance a nahlásil to na policii. Bohuslav něco tušil, a tak řekl, že si pro peníze přijde na druhý den, a nechal mu své jméno a adresu. Když na danou adresu dorazil inspektor, nikdo takový tam nebydlel. Mezitím se pachatelé snažili zlikvidovat veškeré důkazy. Proto rytiny bankovek zabalili a odnesli k Josefovu švagrovi Walterovi. Když se dozvěděl, že bankovky byly úspěšně udávány do oběhu, chtěl, aby v tom Bohuslav s Josefem pokračovali. Do druhé

etapy tisku se připojil ještě Walterův bratr Bruno. Bratři si následně vzali na starost rozšiřování padělků. Když byli úspěšní, rozhodli se, že bankovky udají v Německu. Přes hranice chtěli pronést padesát padělků v duté holi. Nakonec jim to přišlo málo a vrátili se, aby si jich vzali více. Jenže Bohuslav s Josefem nesouhlasili, jelikož v novinách už začalo kolovat, že po Praze jsou udávány falešné pětidolary. Rozhodli se, že druhý den všechny peníze spálí a desky hodí do Vltavy. Walterovi a Brunovi to přišlo líto, a tak sehnali kamaráda, který byl ochotný dolary jim proměňovat. To ale nevyšlo a pachatel byl chycen a tím i výrobci. Celkem bylo zabaveno falzifikátů v hodnotě 75 000 Kčs. Bohuslav u soudu vypověděl, že dolary padělal proto, že nechtěl poškodit československý stát, protože je vlastenec. Tato obhajoba mu ale nepomohla, protože stejně poškodil pražské instituce a při tomto zločinu nezáleží na tom, jakou měnu pachatel padělá. Dostal 5 let vězení. Josef byl odsouzen na 4 roky, Walter na 3 a půl a Bruno na 3 roky.

Do rukou padělatelů se dostala i britská jednolibrová bankovka. Padělatel byl objeven čistě náhodou, jelikož padělal i poštovní známky. Při domovní prohlídce v jeho tiskárně policie nenašla materiál pouze na výrobu známek, ale objevili i 200 kusů červených kartonových lístků s čísly a písmeny. Později přišli na to, že by to mohly být čísla bankovek. Ty ale neodpovídaly československému číslování, a jelikož se v té době v Praze objevily jednolibrové padělky, podezření bylo na světě. Z Vojtěcha Hrdiny, padělatele poštovních známek, se stal padělatel britské libry. Bylo to v roce 1940 a zatčena byla celá rodina a zaměstnanci tiskárny. Padělatelské náčiní bylo objeveno u jeho známých v bytě. Hrdina dostal strach, když se dozvěděl o zatýkání překupníků s padělky jeho známek, a tak poslal svou ženu, aby to u nich ukryla. U toho byly nalezeny i štočky na tisk lístků na oděv a odběrních lístků na benzín. O tom Vojtěch Hrdina vypověděl, že ty tiskl jeho syn Jaroslav. Když už toho měli Hrdinové na triku tolik, napadlo vyšetřovatele, jestli nemůžou mít na starost i dosud nevyřešený případ padělaných desetikorun také z roku 1940. A měli. Autorem byl Vojtěch Hrdina, který svoje náčiní schoval opět u těch známých. Vyřešit tento případ bylo velmi náročné a zdlouhavé, jelikož Hrdina záměrně mátl stopy a měnil výpovědi. Byl dlouho držen ve vazbě, protože ho přepadla melancholie a apatie. Lékaři se dlouho nemohli shodnout na tom, zda jde o nemoc nebo pouze o simulaci. Nakonec byl přece jen odsouzen, a to v roce 1946 na 6 let, ale tuto dobu trávil podezřelý ve vyšetřovací vazbě. Státní zástupce byl nespokojen a podal odvolání. Jeho trest byl zvýšen na 15 let vězení, čtvrtletně s jedním tvrdým lůžkem, jednou ročně s temnou komorou a byla přidána i pokuta ve výši 10 000 korun československých. Celkem

padělal 650 jednolibrových bankovek, zabaveno bylo pouhých 441 kusů v celkové hodnotě 59 535 korun. [3]

V roce 2014 policie zatkla mezinárodní, dobře organizovanou skupinu, která se zabývala paděláním pětiseurových bankovek. Detektivové spolupracovali se Slovenskem, Bulharskem a Slovinskem a postupně přišli na to, že padělatelská dílna by se měla nacházet na území Bulharska, odkud dodávají padělky do České republiky a dalších zemí na základě poptávky. Jednalo se o velmi dobře organizovanou mezinárodní síť. Obviněno bylo celkem 9 osob z Bulharska, Slovenska, Maďarska a Česka. Dva Bulhaři, trvale žijící na našem území, si z Bulharska objednávali padělky a následně je dováželi do ČR a předávali dalším obviněným. Z této dílny pochází 90 % ze všech stoeurových padělků, které byly v roce 2014 zadrženy na našem území. Zajištěno bylo kromě 11 000 pravých euro bankovek z prodeje taky 235 kusů padělků, které byly označeny za velmi zdařilé. [15]

V roce 2015 zatkla policie na našem území dva muže, kteří do České republiky převáželi padělané dolary. Jednalo se o mezinárodní akci, pachatelé byli srbské národnosti a svou padělatelskou dílnu měli v Srbsku. Odtamtud cestovali autem přes Maďarsko a Slovensko a převezli celkem 130 000 amerických dolarů. V jejich padělatelské dílně ve srbském městě Zrenjanin bylo zabaveno dalších 33 000 dolarů spolu s tiskařskými barvami, kopírkami a počítačovou technikou. Jednalo se tedy o plně vybavenou dílnu, která zásobovala trh zdařilými padělanými bankovkami v nominální hodnotě 100 dolarů, které byly velmi těžko odhalitelné. Na případu pracovali policisté již od roku 2014, kdy se na našem území poprvé padělky objevily a měly shodné znaky. Při vyšetřování začali kriminalisté spolupracovat se Srbskem a založili společný vyšetřovací tým, protože Srbsko zrovna vyšetřovalo případ výroby falešných dolarů. Tyto padělky byly do oběhu udány nejen v České republice a Srbsku, ale i na Slovensku, v Maďarsku, Německu, Rakousku, Slovinsku, Bulharsku, Rumunsku, Chorvatsku, Bosně a Hercegovině, Litvě, a dokonce i v USA. [24]

3.2 Padělání prvních československých peněz

Po vzniku Československa ještě několik měsíců kolovala po našem území rakousko-uherská platidla. Teprve 25. února 1919 se konala schůze Národního shromáždění, kde promluvil tehdejší ministr financí Alois Rašín o měnové reformě. Přednesl zde návrh zákona „o kolkování peněz a soupisu jmění za účelem uložení majetkové daně“ a tento návrh byl jednomyslně schválen. Ještě ten den o půlnoci byly uzavřeny státní hranice, zastavena železniční doprava a přerušeno poštovní spojení se zahraničím. To vše mělo jeden důvod, a to zamezení přesunu peněz. Peníze se vyměňovaly v poměru 1:1, ale pouhých 50 % bylo vyplaceno v bankovkách, které byly opatřeny kolky. Druhou polovinu zadrželi a vydávali za ni státní půjčku, aby se snížilo množství peněz v oběhu. Je potřeba upozornit na to, že díky této reformě bylo zabráněno inflaci, která jinak zasáhla celou řadu států v Evropě.

Nebyla tedy vytvořena nová měna, ale došlo ke kolkování dosavadní měny. Mince a bankovky v nominální hodnotě 1 a 2 koruny zůstaly beze změny. Papírové peníze v hodnotách 10, 20, 50, 100 a 1 000 korun se opatřily kolky. Na tisícikorunovou bankovku se kolek tiskl, v ostatních případech se pouze lepil. Kolek vždy činil 1 % nominální hodnoty bankovky, proto tedy každá bankovka měla jiný kolek (*Obrázek 3.1*). Tímto vznikla československá měna, kde jednotkou byla zatím ještě koruna (K). Přijetím dalšího zákona z 10. dubna 1919 se stanovilo, že základní jednotkou je koruna československá (Kč).

Obrázek 3.1- Jednotlivé kolky

Zdroj: Papírová platidla.

Dostupné z: <http://www.papirovaplatidla.cz/informace/okolkovani> [23]

Právě kvůli inflaci v jiných státech, například v Německu, Rakousku nebo Maďarsku, kde se peníze staly skoro bezcenné, docházelo k tomu, že si každý chtěl opatřit československé koruny. Stačilo padělat kolek, aby se z jeho méněcenné rakousko-uherské bankovky stala silná československá koruna. A právě těchto případů bylo zaznamenáno několik.

První případ nastal hned 19. dubna 1919, kdy na hraničním přechodu bylo jednomu muži zabaveno celkem 2 558 falešných kolků po jedné koruně, tedy na tisícikoruny, a 2 549 kolků po 10 haléřích na desetikoruny. Převážel je z Budapešti zašité v kufříku. S pomocí těchto kolků by si přišel na 255 800 československých korun. Za tento čin byl odsouzen na jeden rok. Kolky pašované z Budapešti nebyly nic neobvyklého. Daly se dokonce koupit na trhu na Telekiho náměstí v Budapešti, kde se s nimi obchodovalo.

Falešné kolky se ale vyráběly například i ve Vídni. Pátrací akce po pachatelích se rozjela v lednu 1920. Pachatelé byli dopadeni po tajné akci, kde československý policejní agent vystupoval jako kupec a požadoval 150 000 kusů 20haléřových kolků a pachatelé mu vyhověli a požadované kolky mu přinesli. Kdyby se falešné kolky použily na rakousko-uherské dvacetikoruny, v oběhu by bylo najednou o 3 miliony československých korun více.

V historii se můžeme setkat dokonce s jednou rodinou, která se padělání kolků účastnila. Jedná se o rodinu Krakauerovou. První z rodiny Vilém Krakauer byl chycen v Opavě, kde se pokoušel vyměnit 60 000 kolkovaných tisícikorun za nové československé pětitisícikoruny. Peníze, které chtěl vyměnit, měly ale padělané kolky. Navíc v jeho hotelovém pokoji našli kriminalisté dalších 67 000 korun. Celkem tedy 127 000 korun a z toho 126 000 mělo falešný kolek. Na policii řekl, že peníze dostal od svého švagra Ignáce Zaitscheka, aby je v Opavě vyměnil. Další z rodiny byla Frieda Krakauerová (rozvedená Zaitscheková, rozená Krakauerová), která přivezla do Československa 30 000 korun z Německa. Ty nechala proměnit v brněnské bance prostřednictvím svého bratra Zikmunda Krakauera. Když se zjistilo, že kolky jsou falešné, uprchla zpět do Německa. I když československé orgány na ni ihned vydaly zatykač, než ji vypátrali a požádali o její vydání, Frieda se stihla vdát za německého státního příslušníka. Proto tedy již nemohla být vydána do Československa. Do třetice se můžeme dočíst o Hynkovi Zaitschekovi, který padělal kolky a následně prodával. Prodej měl na starost překupník. Když ale jedna transakce nevyšla a jeho překupník byl zatčen, Hynek uprchl. Z celé této rodiny se podařilo chytit a uvěznit pouze prvního zmíněného – Viléma Krakauera.

Závěrem se dá říci, že snad každý, kdo cestoval do Československa si mohl v zahraničí opatřit kolky, a to dokonce v libovolném množství. Tímto postupem mohl přijít k lepší československé koruně pouhým nalepením kolku na méně hodnotnou rakousko-uherskou korunu.

Co se týče první československé měny, tak jsme se v minulosti setkali ještě s jedním způsobem, jak si přivydělat. Nešlo již o padělky, ale i tak docházelo k obcházení zákona. Někteří se chytli příležitosti a využili jednokorunových a dvoukorunových bankovek, které se v té době nekolkovaly. Tito lidé těžili z kurzovních rozdílů jednotlivých měn. Principem bylo prodat okolkované československé peníze za bankovky daného státu a ty následně vyměnit za staré rakousko-uherské jednokoruny a dvoukoruny, které si zase přivezli do Československa. Tímto způsobem se dalo na tisícikoruně vydělat 400 československých korun. I když československé ministerstvo vnitra nastavilo tvrdá opatření – nevydání cestovního pasu, dostalo se do Československa zhruba 75 milionů korun. [3]

3.3 Operace Bernhard

Jedna z největších padělatelských akcí v historii se konala během druhé světové války. Jedná se o případ institucionálního padělání, protože měla za úkol zničit Anglii. Anglická libra byla v této době považována za vedoucí měnu světa, kdy 1 libra byla za 20 říšských marek. Za touto akcí stál samotný Hitler.

Cílem bylo rozkolísat anglickou měnu. Německo nutně potřebovalo devizy, a tak chtěli padělané bankovky směňovat za pravé v neutrálních státech. Myšlenka padělat zahraniční bankovky napadla Alfreda Naujockse, který svůj nápad předložil Reinhardu Heydrichovi.

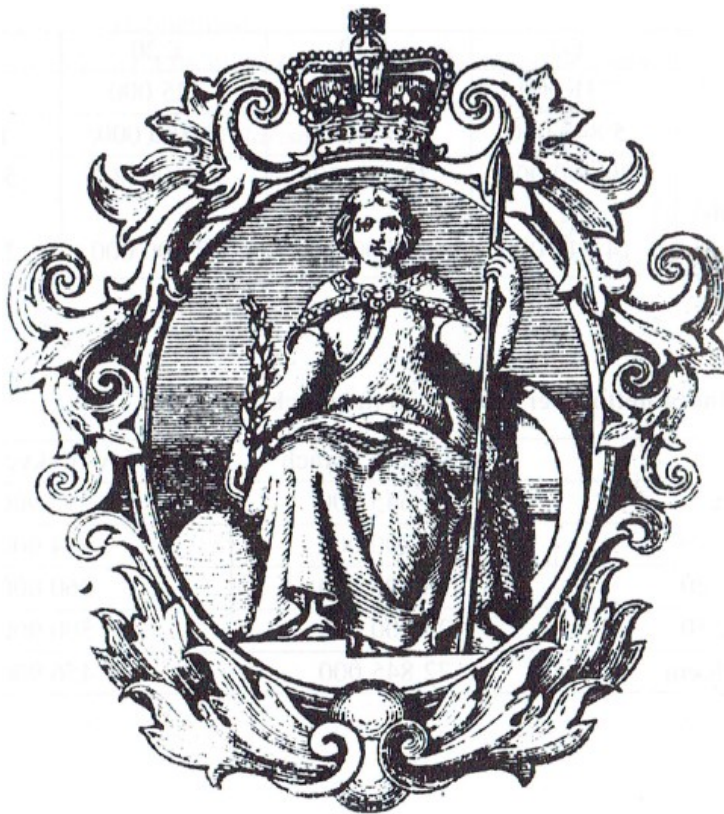
Po odsouhlasení Hitlerem se konalo v říjnu 1939 první jednání, kterého se zúčastnil pouze Reinhard Heydrich a Otto Rasch. Naujocks byl pověřen řídit celou akci, a proto se zprvu této operaci říkalo akce Andreas. Mezi prvotními pokyny od Heydricha bylo: *„Zde se nesmí jednat pouze o padělání nebo napodobování v obvyklém slova smyslu, nýbrž o dodatečnou, neautorizovanou výrobu. Bankovky se podle originálu musí vyrobit tak věrně, že ani nejzkušenější britský specialista na librové bankovky nenajde žádný rozdíl.“*

Pro splnění rozkazu bylo zapotřebí vyřešit čtyři mimořádné požadavky. Nejprve se musel vyrobit papír, který odpovídal pravému papíru librové bankovky. Poté bylo zapotřebí vyrobit tiskové desky i s těmi nejmenšími detaily. Dále bylo potřeba zjistit systém čísel používaných Bank of England. A v neposlední řadě vytvořit celosvětovou distribuční síť.

Velký problém nastal už u výroby papíru. Pro zjištění složení museli rozřezávat pravé librové bankovky a nechávali je analyzovat ve vysokoškolských laboratořích. Z výsledků vyšlo najevo, že Angličané používali hadry a speciální len dovážený z Turecka. Jakmile měli materiál, začali se specialisté věnovat chemickému složení. Zkoušeli všemožné přísady. Nakonec jim všechny znaky souhlasily, ale pod mikroskopem a speciálními lampami tomu tak nebylo. Po dalších analýzách přišli na to, že Angličané k výrobě nepoužívali nové hadry, ale staré, kterými čistili stroje. Teprve poté papír prošel i těmi nejpřísnějšími zkouškami. [2]

Bankovky měly velice složité vodoznaky. Pro padělatele bylo nachystáno od 70 do 160 tajných znaků, podle nichž mohli být odhaleni. Tyto znaky představovaly souběžné vlnovky po celé bankovce přerušené pouze na třech místech čísly a písmeny. Vodotisk se do papírové hmoty vtiskoval pomocí drátku, který byl silný jednu padesátinu milimetru. Největším problémem byla ozdobná a proplétaná písmena a taky řasnaté roucho Británie (*Obrázek 3.2*). Teprve až po sedmi měsících nebyla Británie k rozeznání od té pravé. Ještě bylo potřeba odhalit systém anglických registračních čísel na bankovkách. To se podařilo vypočítat několika matematikům pomocí složitých vzorců. [2] [9]

Obrázek 3.2 - Obtížně padělatelný symbol Británie na librách

Zdroj: BURGER, Adolf. Ďáblova dílna. [2]

Až v prosinci 1940 se po splnění předpokladů (papíru a vodoznaku) mohla zahájit výroba falešných bankovek. Sám Naujocks hledal ty nejlepší řemeslníky po celém Německu. Výroba papíru se odehrávala v jedné oddělené budově papírny ve Spechthausenu, severně od Berlína. Pracovníci byli prohlášeni za nepostradatelné a vzati pod přísahu. Poté se papír začal vyrábět v německé továrně na ruční papír Hahnemühleim, jelikož tato továrna byla schopna sama si zpracovávat a upravovat potřebné suroviny k výrobě. Po veškerých přípravách mohla výroba papíru začít koncem roku 1942.

Ještě téhož roku měly první anglické bankovky projít zatěžkávací zkouškou ve Švýcarsku. Pověřený člověk tam požádal bankovního úředníka, aby byly bankovky pečlivě prozkoumány, protože je má z černého trhu. Měl u sebe i zfalšovaný dopis z oddělení pro odhalování padělaných peněz Německé banky, že oni nejsou schopni pravost bankovek prokázat. Zprostředkovatel proto požadoval, aby kontrolu provedla samotná Bank of England, zda souhlasí čísla sérií, data vydání atd. Z přijaté odpovědi byli všichni nadšeni, bankovky byly v pořádku. Mohla začít výroba padělaných anglických bankovek produkce „A“ ve velkém.

I přes veškeré úspěchy byl Naujocks převelen na frontu a jeho nástupcem se stal Ing. Bernhard Krüger. Proto se z označení akce Andreas stala akce Bernhard.

Do koncentračních táborů Buchenwald, Ravensbrück, Sachsenhausen, Mauthausen, Terezín a Osvětim byl roku 1942 odeslán rozkaz, na jehož základě byli vybíráni židovští vězni, kteří byli odborníky z grafického oboru. Všichni byli převezeni do Sachsenhausenu, koncentračního tábora severně od Berlína. Tito vězni tvořili tiskařské komando, kde z počátku pracovalo 26 mužů. V Sachsenhausenu byly pro tuto práci vytyčeny dva speciální bloky (blok 18 a 19), které byly od zbytku tábora obehnané ostnatými dráty. Během roku 1943 a na jaře 1944 byli poslání další vězni. Koncem roku 1944 padělatelské komando tvořilo již 144 vězňů.

Produkce „B“ se spustila v lednu 1943, kdy se začaly vyrábět pětilibrové, desetilibrové, dvacetilibrové a padesátilibrové bankovky. Bankovky se tisknuly knihtiskem po čtyřech kusech na vodotiskovém archu, kdežto sériová čísla byla tištěna zařízením na tisk číslic. Tiskárna byla pod neustálým dozorem jednotek SS. Po tisku následovala podrobná kontrola veškerých detailů. Kontrolori byli bývalí bankovní úředníci a pro kontrolu využívali kontrolních skříněk s víčkem z mléčného skla a zespodu byla skříňka prosvětlena silným světlem. Kontroly probíhaly velmi pomalu, vězňové zvládli za den překontrolovat nějakých 300 kusů padělek. Přezkoumané bankovky byly následně rozděleny do čtyř kategorií. Do první kategorie patřily prvotřídní padělky. V druhé byly bankovky s malými, ale téměř neviditelnými nedostatky.

Třetí kategorii tvořily padělky s tiskovými chybami a němečtí letci je shazovali nad Anglii pro znehodnocení libry. A ve čtvrté kategorii byly bankovky, které byly okamžitě zničeny. Vybrané bankovky se potom mačkaly a špinily, aby vypadaly jako použité. Nato byly padělky svazovány do svazků po 500 kusech a zaneseny do seznamu.

Všechny vyrobené bankovky se evidovaly do knih podle hodnoty, série a čísla. Zapisování měl na starost Oskar Stein, český vězeň. Díky němu jsou záznamy o veškerých padělcích, jelikož si vedl vlastní seznam vyrobených a odeslaných bankovek. V *Tabulce 3.1* se nachází počty a hodnoty jednotlivých padělaných librových bankovek, které díky těmto záznamům známe s přesností.

Tabulka 3.1 - Padělané librové bankovky v číslech

Bankovky	Počet vytištěných bankovek (v kusech)	Celková hodnota vytištěných bankovek (v librách)	Celková hodnota odeslaných bankovek (v librách)	Odeslané (dobré) padělky (v %)
5 liber	3 945 866	19 729 330	1 324 310	6,7
10 liber	2 398 980	23 989 800	1 765 600	7,3
20 liber	1 337 334	26 746 680	2 820 920	10,4
50 liber	1 282 900	64 145 000	4 457 600	6,9
celkem	8 965 080	134 610 810	10 368 430	7,5

Zdroj: BURGER, Adolf. Dáblova dílna. [2 – vlastní zpracování]

Když byly peníze vyrobeny a překontrolovány přicházela na řadu jejich distribuce. Tohoto úkolu se ujal Fritz Paul Schwend, obchodník s devizami a pašerák. Jako obchodník měl konexe po celém světě, a tak vybudoval velkou distribuční síť. Ze svého obrátu dostával provizi 33 %, ale 25 % musel odvádět svým agentům. Schwend měl své agenty a dealery v Africe, ve Spojených státech, Argentině, Brazílii, Chile, Hondurasu, Uruguayi, ale i v Asii v Indii, Číně, Japonsku a samozřejmě ve všech státech Evropy. K distribuci využíval obchodníky, důstojníky i diplomaty. Padělanými bankovkami „legálně“ nebo na černém trhu platili v obsazených, spojeneckých, neutrálních, ale i nepřátelských zemích za zlato, drahé kameny, šperky nebo valuty. Mnoho lidí si za peníze z Operace Bernhard založilo podniky, nakoupilo šperky, postavilo domy, či dokonce velké vily.

Kromě liber se nacisté rozhodli, že začnou padělat i americké dolary. Bylo to v září 1944, kdy osm vězňů z padělatelského komanda v Sachsenhausenu dostalo rozkaz vyrábět dolary. Výroba byla mimořádně obtížná, protože podle rozkazu měli tisknout dolary světlotiskem, kdežto pravý dolar se správně vyráběl hlubotiskem. Při padělání vznikly problémy, které stály spoustu času, a vězni museli celé týdny experimentovat. Ke konci roku 1944 již bylo otázkou času, kdy budou nacisté poraženi, a vězni se snažili výrobu protahovat. To se jim dařilo několik měsíců až do rozkazu, že přípravy musí být do čtyř týdnů dokončeny, jinak budou vězni zastřeleni. Čtyři dny před uplynutím termínu se jim opravdu podařilo vyrobit falešné dolary světlotiskem. Za úkol bylo vytisknout padělky v hodnotě milionu dolarů.

13. března 1945 byly práce zastaveny a vězni se museli připravit na převoz kvůli postupu Spojenců. Veškeré padělatelské náčiní muselo být sbaleno. To bylo i s vězni převezeno do koncentračního tábora Mauthausen a za pár dnů do koncentračního tábora „Schlier“ – Redl-Zipf, což byl pobočný tábor Mauthausenu. Zde se muselo všechno opět složit, ovšem 24. dubna přišel rozkaz stroje zničit. 4. května přišel další rozkaz, a to na vyklizení tábora a přesun do posledního neosvobozeného koncentračního tábora Ebensee. Ale ani tady se již tisk peněz neuskutečnil, 5. května totiž došlo k osvobození. Proto se dá říci, že Operace Bernhard skončila již 13. března při odchodu ze Sachsenhausenu.

5. května 1945 informovalo 137 vězňů o akci Bernhard příslušné úřady v Anglii a USA. Bank of England proto musela prvně stáhnout bankovky v hodnotě od deseti liber a později i pětilibrové bankovky. Kdyby se padělané bankovky dostaly na konci války v Anglii do oběhu, představovaly by 40 % obíhajících pravých peněz. Nacističtí zločinci získali v protihodnotě částku asi 48 milionů dolarů tedy 192 milionů říšských marek. Tato částka byla ale ve skutečnosti větší, jelikož byly tři transakcích použity kurzy z černého trhu.

Tiskařské náčiní i s bednami padělaných peněz bylo potopeno v Toplitzsee. Bedny se podařilo vylovit jako prvnímu Wolfgangovi Löhdemu. Došlo i k vylovení záznamů o padělatelské dílně. Přesné údaje o všech, kteří se na akci podíleli – o agentech, výrobcích a dodavatelích. V Příloze 1 se nachází fotografie předmětů vylovených z Toplitzsee.

Co se týče Bernharda Krügera, nikdy nebyl odsouzen. Bylo proti němu dvakrát zahájeno vyšetřování, ale vždy bylo zastaveno. Zemřel, aniž by byl odsouzen. [2]

3.4 Padělatelé z Maďarska

Tato akce, přezdívaná podle svého organizátora, nesla název „Aféra dr. Meszárose“. Jednalo se o nejrozsáhlejší padělatelskou akci v dějinách československé měny a řadíme ji mezi institucionální případy padělání. Právě z tohoto případu vycházeli při operaci Bernhard, kde se Alfred Naujocks nechal inspirovat.

V červnu 1921 bylo v Československu objeveno 36 kusů padělaných pětisetkorunových bankovek. To okamžitě začalo řešit pražské policejní ředitelství v čele s inspektorem Křížkem. Vyšetřování je zavedlo do jedné pražské banky, kde objevili dalších 608 kusů padělaných bankovek v nominální hodnotě 500 korun. Ti hotovost obdrželi od své centrály ve Vídni. Pátrání se tedy přesunulo do Vídně. Tam tvrdili, že do banky přišel muž se ženou a chtěli vyměnit 403 kusů těchto státovek za rakouskou valutu, a tak pár odcházel s 1 836 000 rakouských korun. Ihned došlo k informování veškerých vídeňských bank o výskytu padělků a čekalo se, zda pachatel nenavštíví další banku. O dva dny později se tak stalo a muž se ženou byli dopadeni. Tentokrát chtěli rozměnit 800 falešných pětisetkorunových bankovek, tedy 400 000 Kčs za rakouské koruny. Zatčení nic nezapírali a přiznali se i k dalším výměnám v menších bankách. Tento pár udal celkem 1 993 padělaných bankovek, což byl skoro milion korun. Jediné, k čemu se nepřiznali, bylo padělání. Byli pouhými rozšiřovateli, ale po několika výsleších dospěli k dalším jménům.

Zatčených byla opravdu spousta lidí. Stopy vedly k Josefovi Kastnerovi z Vídně, který ale odjel za obchodem do Budapešti. U něho se podařilo dopadnout ještě další, kteří ho šli navštívit. Jedním z nich byl i inženýr Endre Györffy, který s sebou nesl aktovku, ve které měl 1 600 kusů padělaných bankovek v balíčkách opatřenými páskami Bankovního úřadu ministerstva financí v Praze. Při domovní prohlídce byly u něho nalezeny falzifikáty v hodnotě 4 250 000 Kčs.

Pátrání mělo pokračovat v Budapešti. Jenže Československo nemělo s Maďarskem velmi dobré vztahy, kvůli poválečnému narovnání, a tak museli požádat maďarskou policii o spolupráci a zažádat o zatčení. Po pár dnech přišlo z Budapešti oznámení, že pan Kastner byl zatčen, s ním i jeho komplic Friediger a Singer, ale ani u jednoho z těch tří nenašli žádné padělky. Vyšetřování se tedy vrátilo opět do Vídně, k již zatčeným osobám. Podezření padlo hlavně na inženýra Györffyo a na Gyula Trautmanna, který se prokázal maďarským cestovním pasem. Zanedlouho vyšlo najevo, že pas je falešný. Ve skutečnosti se jmenuje PhDr. Gyula Mészáros a je univerzitním profesorem. Dále vypověděl, že je hlavou rozšiřovatelů padělků,

ale to následně odvolal. Oba dva, Györffy i Mészáros, se ve výpovědi zmínili o nějaké politické organizaci. Kurýři Györffymu doručovali padělky, které mu ta strana posílala. Ovšem ani jeden tuhle organizaci více nespecifikoval.

Posunout se v případě pomohl až příchod jedné ženy na policejní ředitelství. Tvrdila, že ji Mészáros před několika dny vyhledal a uschoval si u ní balíček. Reagovala na novinový článek, kde byl zmíněn, že je zapleten do případu padělání peněz. V balíčku byl další padělaný pas, tentokrát československý a faktury za papír a tiskové barvy na tiskárnu ve Štýrském Hradci a na tiskařský závod Karla Wottitze. To byla pro vyšetřovatele obrovská stopa. Tiskárnu vedl Wottitz a v provozu byla pouhé dva měsíce. Když s výrobou skončili, pachatelé po sobě všechno uklidili. I přes to tam policie našla důkazy. Třeba obroušené litografické kameny, na kterých zůstaly patrné obrysy číslice 500 nebo koncentrované kruhy z lící strany pětistovky. Dále zde objevili zbytky papíru a barvy, které byly shodné s barvami použitými na padělcích. Padělatelská dílna byla tedy objevena. Ovšem Wottitz a ostatní aktéři zmizeli na území Maďarska.

Jak bylo u výsledků zjištěno, za touto akcí stála nějaká maďarská organizace. Bylo to z toho důvodu, že Maďarsko po první světové válce ztratilo velkou část svého území kvůli Trianonské smlouvě. S tím nesouhlasilo mnoho lidí, a tak vznikla iredenta, což je hnutí národnostních menšin, které má za cíl připojit své území ke státu, ke kterému se hlásí. Byli podporováni dokonce i vládou a reprezentovali ji desítky organizací. A právě jedna z nich stála za celým případem padělání peněz. Měli k tomu hned několik důvodů. Prvním bylo to, že chtěli pomocí padělků získat vyšší částku v pravých penězích a ty použít na protistátní činnost proti Československu. Dalším pak bylo to, že tím mohli zničit československou měnu.

Celou akci řídil Mészáros, ale padělky vyráběli odborníci, které najal. Měl také i rozšiřovatele, kteří padělané bankovky rozměnili a pravé mu posílali zpět. Bankovky udávali ve všech evropských zemích, a tak padělky se k nám dostávaly z Německa, Anglie, Francie, Polska, Rumunska, Rakouska a dalších.

Tento případ skončil překvapivě. Trestní řízení bylo v prosinci 1921 zastaveno, protože všichni pachatelé dostali milost přímo od rakouského prezidenta. Mészáros, Györffy i všichni ostatní byli propuštěni na svobodu. Proslychalo se, že maďarský ministr zahraničních věcí zaplatil milionovou kauci vídeňským úřadům. Když Československo žádalo potrestání viníků, dostalo se odpovědi, že škoda byla uhrazena, viníci neměli zjevné důvody a že policii při vyšetřování stály v cestě překážky. Škoda nikdy nahrazena nebyla, viníky omlouvaly jejich

politické důvody a překážkami byla myšlena maďarská policie, která neposkytovala žádné informace. Když byli podezřelí propuštěni, mohli si dokonce odnést i své výrobky.

Proto se stalo to, že v roce 1922 se na československém velvyslanectví v Budapešti objevil muž a nabízel úředníkům, že může levně pořídit padělané pětisetkoruny až do nominální hodnoty 100 milionů korun. Tento muž byl informátorem a obchod zprostředkoval. K výměně byl spolu s ním vyslán pan Kun, který jednal se samotným Mészárosem a vyzvedával padělané bankovky v různých vilách. Tento muž byl nakonec odsouzen na patnáct let vězení, což byl největší trest, který byl vydán v tomto případě. Samotní původci a strůjci vyvázli bez trestů.

Nikdy se nepodařilo zjistit, kolik přesně těchto padělaných pětisetkorunových bankovek bylo vyrobeno, ale můžeme to přibližně spočítat. Víme o 100 milionech, které byly nabízeny k výměně. Dále pak o padělcích, které byly zabaveny během celé této akce. V součtu se jedná o nějakých 112,5 milionu Kčs. Padělky byly nakonec spáleny, ale po druhé světové válce se jich ještě pár objevilo v oběhu. No a v roce 1979 se konala aukce, na které někdo vydělal tím, že si jednu padělanou bankovku uschoval a čekal, až bude považována za historickou. Zanícený sběratel za tuto bankovku zaplatil 2 640 Kčs. [4]

3.5 „Superdolarity“

Takzvané „*Superdollars*“ se označovaly také jako „*Supernotes*“ nebo „*Superbills*“ a jedná se o padělané stodolarové americké bankovky mimořádné kvality. Tyto padělky byly téměř nerozeznatelné od těch pravých (*Obrázek 3.3*). V historii neexistuje mnoho případů, které by vyšetřovatelé řešili tak dlouho. Opět bychom tento případ mohli zařadit mezi institucionální padělání.

Obrázek 3.3 – Srovnání superdolaru (dole) s originálem (nahore)

Zdroj: Museum of the Printing Arts Leipzig.

Dostupné z: <http://www.druckkunst-museum.de/Past-Exhibitions/articles/456.html> [10]

Vláda Spojených států tvrdila, že bankovky byly tištěny neznámými osobami, a to nezávislými organizacemi nebo jinými vládami. Tyto dolary byly v oběhu po celém světě od roku 1980. Existovalo mnoho různých názorů na zdroj těchto peněz. Nicméně pro americkou vládu se jevila Severní Korea jako nejpravděpodobnější.

Tyto superdolary byly tištěny nejkvalitnějším inkoustem na velmi kvalitní bavlnu. Dále bylo potřeba přesně znázornit řadu bezpečnostních prvků americké měny, jako modrá a červená ochranná vlákna, ochranné nitě a vodoznak. Bankovky byly tištěny hlubotiskem, ale i laserový a ofsetový tisk se stal běžnou metodou tisku.

Úřady, které padělané bankovky studovaly, našly mnoho variací. V roce 2006 se věřilo, že jsou tyto falzifikáty vyrobeny v 19 variantách. Nicméně od té doby se padělání zlepšovalo a vyvíjelo a dnes existuje variant o něco více. Třeba dříve padělky postrádaly magnetický inkoust, který byl na pravých bankovkách, ale později padělatelé tuhle chybu opravili.

První velké obvinění padlo na Severní Koreu. Tajná služba odhaduje, že od roku 1989 Severní Korea vytiskla přes 40 milionů superdolarů v Pyongsong Trademark Factory. V roce 1998 byl v Rusku zatčen jeden severokorejský diplomat, který měl v kufríku 30 000 padělků. Vyšetřovatelům tvrdil, že byl u výroby a věděl o ní i diktátor Kim Čong-il. Mnoho severokorejských diplomatů bylo zatčeno kvůli podezření z předávání superdolarů, ale stíhání unikli díky diplomatické imunitě. Spojené státy obvinily malou banku Banco Delta Asia z šíření padělaných stodolarových bankovek. Na všechny banky na světě byl vyvíjen tlak,

aby neprováděly žádné transakce s Banco Delta Asia nebo se Severní Koreou. Kdyby neuposlechli, ztratili by přístup na americký trh. Jednalo se o podezřelé vklady v hodnotě 20 milionů dolarů.

Další podezřelou zemí byl Irán. Irán totiž používal stejné tiskařské stroje k tisku své měny jako USA.

Od roku 2002 do roku 2005 proběhly v Anglii dva zatýkací zásahy, jeden pod názvem „*Operation Royal Charm*“ a druhý s názvem „*Operation Smoking Dragon*“. Americké úřady zatkly přes 80 jedinců za pašování superdolarů. Celkem bylo zabaveno 4,5 milionu dolarů v padělaných bankovkách, ale původ bankovek nebyl zjištěn. Dále v roce 2005 byli ve Velké Británii usvědčeni zločinci za padělání americké měny. Tajná služba zabavila celkem 3,5 milionu padělaných dolarů, které byly podle Bank of England výjimečné kvality. Tento gang se k padělání přiznal a pochlubil se tím, že tiskl 500 000 superdolarů denně. Ve Velké Británii se stal ještě jeden případ, a to v roce 2013, kdy Tajná služba zkonfiskovala 89 milionů superdolarů. Několik amerických zločinců bylo zatčeno za tisk superdolarů na laserových tiskárnách, grafik byl odsouzen na 12 let za organizování skupiny, která vyprodukovala skoro 1,5 milionu v padělaných dolarech.

V lednu 2008 vyšel článek v McClatchy Washington Bureau, ve kterém se zmiňují o zapojení CIA. V článku bylo poukázáno na to, že obvinění Severní Koreji je založeno na nejistých důkazech. Právě CIA byla obviněna z tisku superdolarů pro financování zahraničních operací. Autor několika článků o padělání Klaus Bender napsal, že superdolary byly tak skvělé kvality, že pouze oficiální vládní agentura, jako CIA, by byla schopná tak kvalitní padělky vytvořit. CIA byla vedle ministerstva financí USA pokládána za nejpravděpodobnějšího vlastníka tiskařských lisů, inkoustu a veškerého náčiní. Této teorii nasvědčuje i fakt, že kdokoliv, kdo měl k dispozici materiály a technologii tyto padělky vyrábět, mohl zaplavit světový trh miliardami superdolarů, a to se nestalo. A dalším faktem, který tuhle teorii může podpořit je ten, že ministerstvo financí USA zavedlo 19 vysoce sofistikovaných ochranných prvků, které ale byly okamžitě opět napodobeny.

Několik dalších teorií o padělání superdolarů směřují ke zločineckým organizacím v Rusku nebo Číně. Izraelská expertní skupina zase poukázala v roce 2000 na Sýrii.

Pro zastavení superdolaru muselo v roce 2013 ministerstvo financí vydat novou stodolarovou bankovku s lepšími bezpečnostními prvky. Na bankovce přibyl hologram, který

je prakticky nemožný padělat. Zatím se ale nepodařilo veškeré superdolary odhalit a stáhnout, a tak jsou stále v oběhu po celém světě. [27] [28]

V Příloze 2 se nachází detailnější srovnání superdolaru s pravou stodolarovou bankovkou, kde jdou vidět nepatrné rozdíly.

3.6 Operace Sunset

Aby se všechny případy netýkaly pouze historie, i v 21. století se můžeme setkat s padělatelstvím. Jednu velkou padělatelskou akci se 17. listopadu 2016 podařilo odhalit americké Tajné službě. Došlo k největšímu zabavení padělaných peněz za celou historii agentury.

Operace Sunset, jak byla nazvána, zahrnovala vyšetřování šesti peruánských zločineckých organizací. K zatýkání došlo 15. listopadu 2016 v Limě, kde američtí agenti Tajné služby spolupracovali s více než 1 500 peruánských policistů. Celkem bylo provedeno 54 domovních prohlídek a 49 lidí bylo zatčeno. Mezi zatčenými bylo 47 Peruánců a 2 Ekvádorci.

V průběhu celé operace bylo objeveno a zabaveno 30 milionů padělaných amerických dolarů a 50 tisíc eur. Kromě objevení šesti padělatelských dílen došlo také k zadržení osmi padělatelských strojů a našlo se více než 1 600 tonerů se speciální barvou.

Americká tajná služba dokonce v Limě otevřela svůj úřad ve snaze bojovat proti rozsáhlé padělatelské činnosti v Peru a nabízí zde podporu a školení pro peruánské policisty. I přesto museli do Peru přicestovat speciálně školení agenti ze Spojených států, protože kvalita padělků byla výborná. Volným okem, dokonce ani kontrolními přístroji nebylo možné padělané bankovky od originálu rozeznat.

Peru je největším světovým výrobcem a distributorem padělaných amerických dolarů, a jelikož se jedná o oblíbenou turistickou destinaci, postiženými jsou hlavně turisté. Každoročně dojde v Peru k zabavení velkého počtu padělaných dolarů a eur. [29] [30]

4 Ekonomické a právní důsledky padělání peněz ve standardní podobě a v rámci tzv. institucionálního útoku na měnu

Paděláním a pozměňováním peněz vznikají důsledky pro pachatele, poškozené osoby, ale i stát. Tyto důsledky tedy můžeme rozdělit na ekonomické a právní. Pachatel, který padělek vyrobil, musí za své činy nést odpovědnost. Osoba, ať už se jedná o obyčejného člověka, prodejce nebo právnickou osobu, je poškozena již přijetím padělku. Stát je postižen pouhým udáním peněz do oběhu. Následkem tohoto trestného činu je tedy způsobení škody ve státním i soukromém sektoru.

4.1 Právní důsledky padělání peněz

Právní důsledky řeší správní a trestní právo. Ve správním právu se jedná o přestupek, kdežto u trestního je to trestný čin.

V rámci **trestního práva** jsou právní důsledky, které s tímto trestným činem padělání a pozměňování peněz souvisí, uvedeny v Trestním zákoníku. Důsledkem je odnětí svobody falzifikátora až na několik let vězení.

Příjemná představa, jak se snadno a rychle dostat k penězům, se může pachatelům velmi snadno vymstít. Od 1. ledna 2010 je v České republice účinný **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**. Je to základní předpis trestního práva hmotného, ze kterého se stanoví, které chování je trestné, a jak za něj má být pachatel potrestán.

Tento zákon je členěn na dvě části – na obecnou a zvláštní část. Obecná část obsahuje společná ustanovení a výklad používaných pojmů, vymezuje trestní odpovědnost i její zánik, ukládání trestů a ochranných opatření. Zvláštní část je vymezena pro jednotlivé trestné činy, které jsou obsaženy v celkem třinácti hlavách. Při práci se zákoníkem je potřeba pracovat s oběma částmi, jelikož v té zvláštní jsou popsány odlišné znaky jednotlivých trestných činů, na rozdíl od té obecné, kde jsou normy, které lze vztáhnout na všechny trestné činy.

V celém trestním zákoníku jsou obsaženy stovky ustanovení. Padělání a pozměňování peněz se týká pouze jeden z nich. Tento § je obsažen v HLAVĚ VI – Trestné činy hospodářské, konkrétně v DÍLE 1 – Trestné činy proti měně a platebním prostředkům.

Jedná se o trestný čin podle § 233 **Padělání a pozměnění peněz.**

„(1) Kdo sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.“

Objektivní stránkou trestního činu je jednání, následek a příčinný vztah mezi jednáním a následkem. Objektivní stránkou ustanovení § 233 TZ je jednání popsané v prvním odstavci tohoto ustanovení, tedy *opatření nebo přechovávání* takovýchto peněz nebo ochranných prvků. Z hlediska subjektivní stránky se musí jednat o trestný čin úmyslný, který zahrnuje vědomí pachatele, že se jedná o padělané a pozměněné peníze.

„(2) Kdo padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty, nebo

kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty,

bude potrestán odnětím svobody na tři léta až osm let.“

V tomto ustanovení jsou z hlediska objektivní stránky dva trestné činy. V prvním případě pachatel sám nebo jako spolupachatel *padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné*. Nezáleží tedy na tom, zda je ve skutečnosti opravdu do oběhu udá. Čin je dokonán již vyhotovením takovýchto peněz. Druhého trestného činu se dopustí pachatel, který *padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné*. Dokonaným trestným činem je tehdy, až jsou tyto peníze udány do oběhu – když se padělky z držení jedné osoby dostanou do držení jiné osoby. Mimo úmyslného naplnění všech znaků trestného činu podle druhého odstavce je po subjektivní stránce vyžadován ještě druhý úmysl, který musí být taktéž prokázán. Jedná se o specifický úmysl udat padělané nebo pozměněné peníze jako pravé nebo platné.

„(3) Odnětím svobody na pět až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin ve značném rozsahu.“ [8]

Jedná se o zvlášť přitěžující okolnost, když pachatel tento čin *spáchá jako člen organizované skupiny*. Organizovanou skupinou je myšleno sdružení více osob, kde je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivými členy. Činnosti této skupiny se vyznačují plánovitostí a koordinovaností a to zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení a tím i nebezpečnost pro společnost. Skupina nemusí mít trvalý charakter, stačí zrealizování jednoho činu. [6] [8]

Abychom zjistili, zda je trestný čin spáchán *ve značném rozsahu*, je potřeba posoudit okolnosti případu, obzvláště na základě počtu padělaných nebo pozměněných peněz a na jejich nominální hodnotě. Záleží také na tom, zda pachatel jednal ojedinele nebo šlo o déletrvající činnost. [8]

„(4) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny působící ve více státech, nebo

b) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu.“

Ve více státech znamená, že organizovaná skupina působí v nejméně dvou státech. K této zvlášť přitěžující okolnosti musí být prokázán úmysl. Pro posouzení, zda byl trestný čin spáchán *ve velkém rozsahu*, je třeba přihlídnout k okolnostem případu, zejména na počet a nominální hodnoty bankovek a mincí.

„(5) Příprava je trestná.“

U zvlášť závažného zločinu je třeba stanovit trestnost samotné přípravy, jelikož příprava jinak není formou trestné činnosti. U trestného činu padělání a pozměnění peněz *je příprava trestná* tehdy, když směřuje k zvlášť přitěžující okolnosti uvedené v § 233 odst. 3 nebo 4. TZ. Příprava se trestá podle trestní sazby jako u zločinu, ke kterému směřovala.

Obecně pro tento § platí, že předmětem ochrany jsou všechny druhy peněz, které jsou v oběhu. Ochrana je provedena v souladu s mezinárodní Úmluvou o potírání penězokazectví ze dne 5. února 1932. Objektem je ochrana měny a poté také bezpečnost a funkčnost peněžního styku.

Tento § má celkem tři samostatné základní skutkové podstaty. První je, že potrestán bude pachatel, který podle § 233 odst. 1 TZ *sobě nebo jinému opatří nebo přechovává padělané nebo pozměněné peníze nebo prvky peněz sloužící k ochraně proti jejich padělání*. V § 233 odst. 2 TZ jsou dvě skutkové podstaty. Je zde postihováno jednání pachatele, který *padělá nebo pozmění peníze v úmyslu udat je jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty* a dále také *kdo padělané nebo pozměněné peníze udá jako pravé nebo platné anebo jako peníze vyšší hodnoty*. Ve všech skutkových podstatách se tohoto trestného činu může dopustit jak fyzická, tak i právnická osoba.

Tohle ustanovení chrání zájem pravosti peněz, protože peníze jsou základem bezpečného a funkčního finančního styku a je tedy základním kamenem fungujícího tržního hospodářství. V České republice je to Česká národní banka, která se stará o cenovou stabilitu, určuje měnovou politiku, vydává peníze a řídí jejich oběh. A proto má jen ona právo vydávat nové bankovky a mince a tyto peníze jsou pak zákonnými ve své nominální hodnotě při všech platbách. Nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled a další náležitosti peněz stanovuje Česká národní banka ve vyhláškách. Zde je dále i určeno vydání do oběhu, ukončení platnosti, způsob a doba výměny za nové peníze. [8]

Podle **správního práva** se bude tento čin projednávat v případě, že dojde k porušení měnového práva. V této oblasti se jedná o správní delikt, který v našem případě posuzuje Česká národní banka. Za správní delikt v této oblasti měnového práva lze uložit sankce, které navrhuje přímo ČNB, ale vymáhání se uskutečňuje prostřednictvím finančních úřadů. Správních deliktů se nedopouští padělatel, ale osoby uvedené v **zákoně č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí**. Jedná se o osoby pracující ve finančních institucích, které například padělek přijmou, nezadrží, nepředají padělek nebo nezkontrolují bankovku a ze zákona tuhle povinnost mají.

§ 28 – Přestupky při zhotovení reprodukcí bankovek a mincí a předmětů, které je úpravou napodobují, a při nakládání s nimi

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že hmotnou nebo nehmotnou reprodukci tuzemské nebo cizozemské bankovky nebo mince anebo předmět, který ji úpravou napodobuje,

a) zhotoví, aniž by byla splněna technická kritéria stanovená prováděcím právním předpisem vydaným k provedení § 14 nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie o medailích a žetonech podobných euromincím, nebo

b) prodá, doveze, přechovává nebo rozšiřuje v rozporu s § 14 odst. 2.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.“

§ 28a – Správní delikty při zhotovení reprodukcí bankovek a mincí a předmětů, které je úpravou napodobují, a při nakládání s nimi

„(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že hmotnou nebo nehmotnou reprodukcí tuzemské nebo cizozemské bankovky nebo mince anebo předmět, který ji úpravou napodobuje,

a) zhotoví, aniž by byla splněna technická kritéria stanovená prováděcím právním předpisem vydaným k provedení § 14 nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie o medailích a žetonech podobných euromincím, nebo

b) prodá, doveze, přechovává nebo rozšiřuje v rozporu s § 14 odst. 2.

(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.“

§ 29 – Správní delikty proti peněžnímu oběhu

„(1) Směnárník nebo právnícká osoba se dopustí správního deliktu tím, že

a) v rozporu s § 12 odst. 2 písm. a) nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, nezadrží podezřelé bankovky nebo mince, nebo

b) v rozporu s § 12 odst. 2 písm. c) nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, bez zbytečného odkladu po zadržení nepředá podezřelé bankovky nebo mince České národní bance.

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace, zpracovatel tuzemských bankovek a mincí, směnárník, provozovatel kasina, držitel poštovní licence nebo zvláštní poštovní licence podle zákona o poštovních službách, a dále platební instituce, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatel elektronických peněz malého rozsahu, u nichž při poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz dochází k vracení přijatých bankovek nebo mincí do oběhu, se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 33 odst. 1 nezajistí, aby osoby, které při zpracování tuzemských bankovek a mincí posuzují jejich pravost nebo vracejí přijaté bankovky nebo mince do oběhu, byly držiteli osvědčení o absolvování odborného kurzu o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých

z padělání nebo pozměňování, vydaného Českou národní bankou nebo osobou jí k tomu pověřenou.

...

(5) Za správní delikt se uloží pokuta do

a) 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1, 2 nebo odstavce 3 písm. a),

b) 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 3 písm. b) až h) nebo odstavce 4. “ [32]

4.2 Důsledky padělání peněz na ekonomiku

Trestný čin padělání a pozměňování peněz má i své důsledky na ekonomiku, které můžeme rozdělit na mikroekonomické a makroekonomické.

Mikroekonomické důsledky

Jako mikroekonomické označujeme takové důsledky, které se týkají poškozených osob. Jedná se o případ, kdy dotyčný přijme padělanou bankovku a teprve později si uvědomí, že se jedná o padělek. Padělek musí nahlásit a odevzdat. Bohužel nemá právo na odškodnění ani náhradu škody a příjemce padělku tím přichází o svou bankovku. Tyto důsledky se tedy týkají osob, které padělanou bankovku nebo minci přijmou.

Tohle se nemusí týkat pouze jednotlivce, ale taktéž právnických osob. Tedy podnikatelských subjektů, jako například firem nebo bank. I tyto subjekty nemají nárok na odškodnění. Padělané peníze jsou zabaveny a firma tak přichází o bankovku a tím pádem o svoje peníze z prodeje. Což už má větší dopad na ekonomiku než u jednotlivce, protože firmy či banky přijímají větší množství peněz a tato ztráta je může ohrozit.

Tyto mikroekonomické důsledky sice nejsou pro společnost velkou hrozbou, ale i přesto jsou velmi nebezpečné. Už jen z toho důvodu, že padělání peněz je velmi rozšířené a už pouhý jeden padělatel může takhle svými padělkami „okrást“ nespočet osob, ať už obchodníků, podnikatelů, nebo dokonce bank. S tímto může vzniknout i nedůvěřivost. Obchodníci a podnikatelé dostanou strach z přijímání hotovosti, aby náhodou nepřijali padělané bankovky.

Dalším nebezpečím pro tyto osoby, které padělkami přijmou, může být i to, že sami se pak mohou dopustit trestného činu, když bankovky neodevzdají, jelikož o peníze nechtějí přijít, a tak je budou dále udávat do oběhu.

Makroekonomické důsledky

Tyto jevy jsou pro stát velmi nebezpečné, protože ohrožují ekonomiku dané země. Už malým množstvím můžou padělky způsobit narušení funkce a oběhu peněz, při větším množství to může vést až k inflaci.

Hlavní funkcí peněz je, že se jedná o prostředek směny, kdy je bankovka nebo mince měněna za zboží či služby. Mezi další funkce můžeme zařadit to, že se jedná o zúčtovací jednotku a uchovatele hodnoty. Všechny funkce spolu úzce souvisí a mají vliv na ekonomiku. Aby byla naplněna hlavní funkce, tedy aby došlo ke směně, musí mít peníze určitou hodnotu. Padělky ovšem žádnou hodnotu nemají, a tudíž je obchodník dobrovolně přijímat nebude a směna neproběhne. Prodávající očekává za své zboží protihodnotu, které se mu od padělků nedostane.

Bez peněz bychom se v dnešním světě neobešli. Veškeré transakce jsou prováděny v penězích. Paděláním je tedy narušena i funkce peněz jako zúčtovací jednotky. Díky této funkci peníze vyjadřují jakousi míru ocenění zboží či služby a padělanou bankovkou se této míry nedosáhne, jelikož jak už bylo řečeno, nemají žádnou hodnotu.

Z toho všeho vyplývá, že padělané bankovky a mince narušují i třetí funkci peněz – uchovatele hodnoty. Člověk se snaží peníze vydělávat a šetřit, aby si za ně mohl později koupit vše, co potřebuje k přežití, nebo třeba jen to, co chce. Peníze by měly mít svou nominální hodnotu v současnosti i v budoucnosti. Když má padělky, nic si za ně teď ani později nekoupí, protože tyto peníze mají nulovou hodnotu a jsou tedy nepoužitelné.

Zpomalení oběhu peněz nastane tím, že pokud se lidé dozví o výskytu většího množství padělků, kvůli strachu přestanou peníze přijímat nebo je budou přinejmenším pečlivěji kontrolovat. Tím může dojít ke zpomalení procesu přijímání peněz a při přijetí padělků vzniká pro poškozené ekonomická ztráta, která má za následek zpomalení ekonomického růstu v zemi.

Velký problém může nastat, když se do oběhu dostane velký počet padělků. To může vést až k **inflaci**. Existuje mnoho definic inflace, ovšem nejčastěji je inflace definována jako dlouhodobý růst cenové hladiny, který je vyvolaný nadměrnou emisí peněz.

Padělání peněz s inflací souvisí tak, že když se do oběhu udá velký počet padělaných bankovek, vzroste i množství peněz v oběhu. Tím se pak začne zvyšovat cenová hladina, jelikož ceny jsou nastaveny podle toho, kolik peněz se v oběhu vyskytuje, a vzniká inflace. Ohroženi jsou především lidé se stálými příjmy, protože se jim důchod nezvyšuje, a to má za následek pokles životní úrovně a růst množství půjček.

Čím větší potom inflace je, tím méně lidé nakupují, jelikož rostou ceny a lidé se snaží své nákupy odkládat nebo uskromňovat. To má za následek vznik přebytku nabídky a může dojít až k rozpadu měnového systému.

Jedním z dalších důsledků může být **snížení příjmů do státního rozpočtu**. Jak už bylo řečeno, ve světě se nachází spousta padělatelských organizací a gangů. Ty mají většinou za následek udání velkého množství padělků do oběhu. Většinou vydělávají na tom, že za padělané peníze nakoupí zboží, které následně prodají za pravé peníze.

Problémem pro stát tedy je, že zisky z této černé činnosti nejsou daněny. Stát přichází o velké sumy peněz, které měly mířit do státního rozpočtu prostřednictvím daní. Ve státním rozpočtu je poté méně peněz. Ovšem z toho stát musí financovat veškeré výdaje, na které potom nemusí mít peníze. Nemusí mít dostatek prostředků k vyplácení sociálních dávek či důchodů. Při vysokých výdajích se může stát zadlužit, což může velmi ohrozit ekonomiku dané země nebo opět může dojít ke zpomalení ekonomického růstu.

Velké množství padělků může tedy vést až k rozpadu měny a velkému propadu ekonomiky. I přes pár pokusů v minulosti se tohle zatím nikdy nestalo a padělky se v tak velkém množství, aby to mělo takové následky, nevyskytují. [33]

4.3 Vyhodnocení důsledků

Tady bychom se měli zamyslet nad následky institucionálního padělání v porovnání s paděláním jednotlivce či skupiny.

Důsledky těchto dvou možností padělání a pozměňování peněz jsou odlišné, a přesto jsou trestní sankce stejné nebo velmi podobné. Trestní zákon tyto dvě formy neodlišuje a jsou stanoveny trestní sazby odnětí svobody maximálně na dvanáct let v případě, že se jedná o člena organizované skupiny působící ve více státech, nebo spáchá-li tento čin ve velkém rozsahu, což je více než 5 000 000 Kč.

Při institucionálním padělání, které by se pachatelům podařilo zrealizovat a opravdu zničit ekonomiku nějaké země, by šli pachatelé na osm až dvanáct let do vězení, jelikož určitě museli do oběhu udat takové množství padělků, které překračuje hodnotu 5 milionů korun. Což je trochu nespravedlivé, když to srovnáme s druhým případem, kde se skupina lidí rozhodla padělat bankovky, aby si finančně vypomohla. Jednalo se o organizovanou skupinu a své padělky udávali jak u nás, tak na Slovensku. Pachatelé budou opět odsouzeni podle trestního zákoníku odnětím svobody na osm až dvanáct let.

Oba tyto případy měly odlišné důsledky na ekonomiku, ale sankce budou stejné, jelikož trestní zákoník vyšší sazby neuvádí.

Jak víme z kapitoly 3, kde jsme rozebírali konkrétní případy institucionálního padělání, pachatelé nebyli potrestáni. V „Afěře dr. Meszárose“ byli pachatelé propuštěni na svobodu, protože je omlouvaly jejich politické důvody a v Operaci Bernhard taktéž nedošlo k odsouzení.

Podle mého názoru, by úprava postihů měla být odlišná. Institucionální padělání na rozdíl od standardního neohrožuje pouze běžné majetkové zájmy, ale snaží se ohrozit stabilitu měny. Proto i příslušné tresty by měly být vyšší a kdyby opět došlo k těmto pokusům, aby se historie neopakovala a pachatelé byli za tenhle nebezpečný útok proti měně a celému státu spravedlivě potrestáni.

5 Závěr

Tato bakalářská práce na téma **Padělání peněz ve standardní a institucionální podobě** se zabývala tématem padělání peněz, kde cílem bylo srovnat padělání jednotlivcem s institucionálním paděláním. Abychom splnili tento cíl, sloužily nám k tomu celkem tři kapitoly.

První kapitola byla věnována základním pojmům, abychom se v této problematice lépe orientovali. Vysvětlili jsme si, co je to padělání a pozměňování peněz. Řekli jsme si něco o historii tohoto řemesla, jak se padělání během let rozvíjelo a zlepšovalo. V této kapitole jsme se zaměřili i na statistické údaje, které se týkaly počtu objevených a zabavených padělek v roce 2014, 2015 a 2016. V neposlední řadě jsme si objasnili, co to institucionální padělání znamená.

Druhá kapitola obsahovala jednotlivé případy padělání peněz. Jako první zde byly zmíněny příklady jednotlivců nebo skupin, kteří padělali pro vlastní obohacení. Věnovali jsme se zlatému věku falzifikace i 21. století, naší koruně i zahraničním měnám. Poté se zabývám případy institucionálního padělání. Jako první jsem zmínila padělání prvních československých peněz. Padělání kolků ohrožovalo naši ekonomiku, jelikož byly padělány ve velkém množství. Dalším příkladem institucionálního padělání v této práci byla Operace Bernhard, protože se jednalo o jednu z největších akcí, kdy nacisté padělali anglické libry (později americké dolary), aby zničili ekonomiku Velké Británie. Tato operace vycházela a inspirovala se jinou padělatelskou akcí, tzv. „Aférou dr. Meszárose“, kdy byla opět napadena naše československá měna, tentokrát ze strany Maďarska. Jako poslední jsem se zaobírala velkou kauzou tzv. superdolarů, kdy se do oběhu dostalo obrovské množství padělaných stodolarových bankovek velmi dobré kvality.

V poslední kapitole jsme se věnovali důsledkům padělání a pozměňování peněz, jak jednotlivce, tak institucionálního padělání. Tyto důsledky jsme rozdělili na ekonomické a právní a následně jsme je rozebrali podrobně. Zjistili jsme, že z právního hlediska je padělání a pozměňování peněz trestným činem, kdy je pachatel, který padělky vyrábí a udává do oběhu, trestán roky vězení. Ale s paděláním peněz souvisí i správní právo, kdy následkem je uložení peněžité sankce Českou národní bankou a týká se to osob, které mají ze zákona povinnost peníze kontrolovat a následně je odevzdávat. Tedy osob pracujících především ve finančních institucích. Ekonomické důsledky lze rozčlenit na mikroekonomické a makroekonomické. Ty mikroekonomické jsou ty, které se týkají všech lidí, kteří padělek přijmou. Ti falzifikát musí

odevzdat, ale nemají právo na kompenzaci, a tudíž jsou tyto osoby nejvíce poškozeny. Makroekonomické důsledky nastávají, když se do oběhu dostane větší počet padělaných peněz. Řadíme mezi ně zpomalení peněžního oběhu, narušení funkce peněz, inflaci nebo třeba snížení příjmů do státního rozpočtu kvůli černé ekonomice.

Cílem mé bakalářské práce bylo srovnání padělání peněz, kdy si jednotlivec nebo skupina snaží přivydělat, s institucionálním paděláním, kdy následky mohou být katastrofální. A proto jsme porovnání prováděli především na tom, jaké důsledky tento čin přináší. Tím dospějeme k názoru, že tresty by měly být odlišné a pachatelé by měli být za tento velmi nebezpečný čin konaný proti státu spravedlivě potrestáni.

Za přínos této bakalářské práce lze považovat rozšíření vědomostí o této problematice, prohloubení znalostí, ale také seznámení se s padělatelskými akcemi, se kterými jsme se v minulosti setkali – ať už s těmi velkými nebo menšími.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

- [1] BROŽ, Jiří a Michal HRADECKÝ. *Platební prostředky, jejich ochrana a padělání*. Praha: Tiskárna MV, 2008. 160 s. ISBN 80-7312-05-0
- [2] BURGER, Adolf. *Ďáblova dílna*. Praha: Ikar, 2007. 280 s. ISBN 978-80-249-0968-4.
- [3] HLINKA, Bohuslav. *Atentáty na peníze*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. 319 s. ISBN 25-040-87
- [4] HLINKA, Bohuslav. *Nenávistní penězokazi*. Praha: Panorama, 1981. 272 s. ISBN 11-108-81
- [5] HLINKA, Bohuslav a Pavel RADOMĚŘSKÝ. *Peníze, poklady, padělky*. Praha: Orbis, 1975. 324 s. ISBN 601-22-857
- [6] JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, 1280 s. ISBN 978-80-7502-106-9.
- [7] POLSKOJ, Georgij. *Z penězokazeckých dílen*. Praha: Lidové nakladatelství, 1987. 192 s. ISBN 26-049-87
- [8] ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. §140 až 421*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 2150 s. ISBN 978-80-7400-428-5.
- [9] ŠIŠKA, Miroslav. *Penězokazecký prim drží Hitler a jeho vězni*. Magazín Právo. 2013, 28–31 s.

Internetové zdroje

- [10] Authentic or Counterfeit? *Museum of the Printing Arts Leipzig* [online]. 2012 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.druckkunst-museum.de/Past-Exhibitions/articles/456.html>
- [11] Bankovky – padělky. *Padělání peněz a skimming* [online]. [cit. 2017-01-26]. Dostupné z: <http://www.karty-penize.webgarden.name/menu/bankovky-padelky>

- [12] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: *Nejčastěji jsou padělané „tisíčovky“ a „pětistovky“* [online]. ČNB [22. 3. 2016]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2016/20160322_tk_padelky.html
- [13] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. ČNB: *Počet padělků vzrostl, jsou však snadno odhalitelné* [online]. ČNB [16. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2015/20150316_tk_padelky.html
- [14] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Zadržené padělky v roce 2016* [online]. ČNB: © 2003 – 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/platidla/padelky/pad_ctvrtletni_sum.html
- [15] Detektivové z ÚOOZ rozbili organizovanou skupinu „podnikající“ v oblasti padělání peněz. *Policejní deník* [online]. © Policejní Deník 2017, 2015 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://policejnidenik.cz/detektivove-z-uooz-rozbili-organizovanou-skupinu-podnikajici-v-oblasti-padelani-penez/>
- [16] EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA. ECB: *Padělání eurobankovek ve druhém pololetí 2016 zůstává na nízké úrovni* [online]. ECB [27. 1. 2017]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2017/html/pr170127.cs.html>
- [17] FRYŠTÁK, Marek a Eva ŽATECKÁ. *Trestné činy proti měně de lege lata a de lege ferenda* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, 2008. roč. XXXXI, č. 2. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/trestne-ciny-proti-mene-de-lege-lata-a-de-lege-ferenda.aspx>
- [18] Gang chtěl uvolnit padělané bankovky za miliardy korun, policie včas zasáhla. *Aktuálně.cz* [online]. © Economia, a.s. 1999 – 2017, 2015 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policie-odhalila-padelatele-bankovek-v-cesku-obvinili-pet-li/r~4fa9ee2882f911e5bd0a002590604f2e/?redirected=1490457531>
- [19] Historie padělatelství: Od holení mincí po moderní tiskové metody. *E15.cz* [online]. CN Invest a.s.: © 2001 – 2017 [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://zen.e15.cz/telegraf/historie-padelatelstvi-od-holeni-minci-po-moderni-tiskove-metody-1324777>
- [20] Illusion and Counterfeit. *Money in the gilded age* [online]. [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <http://chnm.gmu.edu/courses/omalley/money2/harnett.html>

- [21] Mimořádný případ padělání peněz, obvinění jsou i studenti. *Česká televize* [online]. Olomouc: © Česká televize 1996 – 2017, 2012 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1187544-mimoradny-pripad-padelani-penez-obvineni-jsou-i-studenti>
- [22] Mladíci vyráběli falešné peníze. Stačila jim k tomu domácí tiskárna. *iDNES.cz* [online]. © 1999–2017 MAFRA, a. s., 2012 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/policie-dopadla-mlade-padelatele-bankovek-flv-/krimi.aspx?c=A121010_111716_jihlava-zpravy_mv
- [23] Okolkování a přetisky bankovek na našem území. *Papírová platidla* [online]. © Mike Ljung 2012 - 2013, [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.papirovaplatidla.cz/informace/okolkovani>
- [24] Padělali dolary a vozili je do Čech. Dvojici hrozí dvanáct let. *Týden.cz* [online]. © 2006 EMPRESA MEDIA, a.s., 2015 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/krimi/padelali-dolary-a-vozili-je-do-cech-dvojici-hrozi-dvanact-let_356922.html
- [25] Pardubičtí kriminalisté řeší další případ padělání peněz. *Město perníku.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.mestoperniku.cz/pardubicti-kriminaliste-resi-dalsi-pripad-padelani-penez/>
- [26] Policie obvinila Krejčíře z padělání peněz. *iDNES.cz* [online]. © 1999–2017 MAFRA, a. s., 2005 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/policie-obvinila-krejci-re-z-padelani-penez-fjx-/krimi.aspx?c=A051018_125239_krimi_klu
- [27] Severní Korea a porodní bolesti nového uspořádání v severovýchodní Asii. *Jižní Korea, Severní Korea* [online]. © 2017 JižníKorea.eu, 2007 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://zpravy.jiznikorea.eu/post/Severni-Korea-a-porodni-bolesti-noveho-usporadani-v-severovychodni-Asii-Gavan-McCormack.aspx>
- [28] The History of the Superdollar. *ITestCash* [online]. © 2017 iTestCash, 2016 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <https://www.itestcash.com/blogs/news/the-history-of-the-superdollar>
- [29] UNITED STATES SECRET SERVICE. Secret Service: \$30 million in counterfeit U.S. currency seized in historical Secret Service operation [online]. United Secret Service [17. 11. 2016]. Dostupné z: <https://www.secretservice.gov/forms/GPA-26-16-Operation-Sunset-Press-Release.pdf>

[30] Velký záťah v Peru: Nejrozsáhlejší nález padělaných bankovek. *Biztweet* [online]. ©2013-2017 Independent Media Publishing, s. r. o, 2016 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://biztweet.cz/article/1958-velky-zatah-v-peru-nejrozsahlejsi-nalez-padelanych-bankovek>

[31] Z Krejčířových miliard bylo pravých jen 9,5 milionu. *iDNES.cz* [online]. © 1999–2017 MAFRA, a. s., 2005 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/z-krejcirovych-miliard-bylo-pravych-jen-9-5-milionu-fs7-/domaci.aspx?c=A050930_123111_domaci_pat

Zákony

[32] Zákon č. 136 ze dne 27. dubna 2011 o oběhu bankovek a mincí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 52, s 1315-1328. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=11>. ISSN 1211-1244

Ostatní zdroje

[33] ČERNÝ, Ondřej. *Příčiny a důsledky padělání a pozměňování peněz a jeho eliminace*. Ostrava, 2013. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra práva.

[34] VRAŽINA, Josef. *Padělání a pozměňování platebních prostředků*. Břeclav, 2010. Diplomová práce. Bankovní institut vysoká škola Praha, Katedra práva.

Seznam zkratk

€	znak pro měnu euro
§	paragraf
%	procenta
CIA	Central Intelligence Agency (Ústřední zpravodajská služba)
č.	číslo
ČR	Česká republika
dr.	doktor
Kč	Korun českých
Kčs	Korun československých
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PhDr.	doktor filozofie
Sb.	sbírka
SS	Schutzstaffel (Ochranný oddíl)
TZ	Trestní zákoník
USA	United States of America (Spojené státy americké)

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 3.5.2017.....

.....

Michaela Petrová

Seznam příloh

Příloha 1 – Fotografie od jezera Toplitzsee

Příloha 2 – Detaily superdolaru